

La Femosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 318

MAIG - JUNY 2022

P.V.P. 3€

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: J. Ma Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart</i>	
Activitats de la Femosa	9
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: J. Gallart</i>	
L'AJALL celebra 25 anys d'història	10
<i>Junta de l'AJALL / Fotografies: M. À. Florensa i AJALL</i>	
XIII Memorial Antoni Bosch i cloenda de la temporada de l'Escola de futbol Intercomarcal	11
<i>Junta de l'E. F. Intercomarcal</i>	
Vermut musical al Casal dels Jubilats	12
<i>La Junta / Fotografies: M. À. Florensa</i>	
Convocatòria dels premis nacionals Felip Domènech 2022	13
<i>Unió de Pagesos</i>	
La segona joventut de la Comasala	14
<i>Junta de la Comasala</i>	
DOMUS DOMINI: Refugis (1)	15
<i>Miquel Carrera Castellví</i>	
Quina mena de fills volem?	16
<i>Parròquia d'Artesa de Lleida</i>	
Poesia: El cap sota l'ala o gairbé	16
<i>Adolf Costafreda Castillo</i>	
El Pompós film Alcarràs	17
<i>Marc Garrido Solé</i>	
Caliu científic Artesenc	18
<i>Joel Minguet Lopez</i>	
Fauna del Terme: Llardangaix ocel·lat o comú	21
<i>Isidre Drudis Bellmunt</i>	
Uns anys durs i difícils	22
<i>Laura Farran Botargues</i>	
Pensaments i Reflexions	26
<i>Antoni Garrós Solé</i>	
Kyoto: una ciutat de conte	29
<i>Juan Ramon París Oró</i>	
Jornada de prospecció de fauna íctica	32
<i>ADPN La Banqueta</i>	
Carta oberta a la consellera del Dep. de Drets Socials	33
<i>Antoni Garrós Solé</i>	
Les comunitats energètiques i l'autosuficiència	34
<i>Eulàlia Solà Miró</i>	
Cròniques del C.F. Artesa de Lleida	36
<i>Eudald Pijuan Mor / fotografies: CF Artesa de Lleida i J. Gallart</i>	
Humor, l'avi i la neta	39
<i>Xavi</i>	
Entreteniments	39
<i>Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil</i>	
La cuina Femosa: Pasta brisa per fer tartaletes	42
<i>Lluís Gil Fontanet</i>	
Telèfons i horaris d'interès/Solucions als entreteniments	43
Imatges d'actualitat	44

LA FEMOSA

AGRUPACIÓ CULTURAL - ARTESA DE LLEIDA

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernández
Lluís Gil Fontanet

Col·laboradors i col·laboradores

ADPN La Banqueta
Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
Adolf Costafreda Castillo
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Ma Esteve Muñoz
Laura Farran Botargues
Ma Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernández
Josep Gallart Fernández
Marc Garrigó Solé
Antoni Garrós Solé
Lluís Gil Fontanet
Junta AJALL
Junta de la Comasala
Junta de l'E. F. Intercomarcal
Junta dels Jubilats
Joel Minguet López
Miquel Àngel Navarro
Joan Ramon París Oró
Parròquia d'Artesa de Lleida
Eudald Pijuan Mor
Eulàlia Solà Miró
Unió de Pagesos

Fotografies

Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
CF Artesa de Lleida
Josep Gallart Fernández

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 318
Maig - juny 2022
DLL 264-1981
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Diputació de Lleida
La força dels municipis

PORTIC

Després d'una gran concentració militar i el reconeixement rus de les repúbliques de Donetsk i Luhansk, el 21 de febrer d'aquest 2022 les forces armades de Rússia van entrar a la regió de Donbass, a l'est d'Ucraïna, i van començar el que s'ha anomenat la Guerra d'Ucraïna. Una invasió que ha ocasionat terribles destruccions, una crisi de milions de refugiats, la més gran a Europa des de la II Guerra Mundial, i milers de morts.

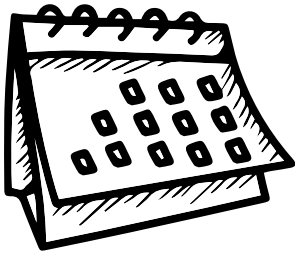
La invasió i atac rus han estat condemnats per la major part de la comunitat internacional, i els països occidentals han aplicat sancions i restriccions comercials amb el propòsit de paralyzar l'economia russa i les principals empreses del món també han sancionat Rússia amb diferents mesures. Tot i això a dia d'avui, cent vint-i-cinc dies després d'encetar-se la invasió, segueixen caient les bombes sobre els pobles i ciutats ucraïneses, a tota Europa es dispara el preu del combustible i l'electricitat, es genera una crisi econòmica i financera que frena la fràgil recuperació econòmica que s'havia produït després de la pandèmia de la Covid19 i obre les portes d'un futur incert i inquietant.

Els països es rearmen, augmenten les despeses militars, compren les més sofisticades màquines de matar. Es reforcen les aliances bèl·liques. Les grans empreses segueixen fent negoci de la desesperació i la fragilitat humana, milers de persones innocents segueixen morint a Ucraïna, però també en altres conflictes armats com els d'Israel-Palestina, Afganistan, Iemen, Etiòpia, Haití, Myanmar...

La desconfiança és a l'ordre del dia. Tot se sustenta en un fràgil equilibri que s'està esquerdant.. La pau està ferida de mort. Sembla que tornem a fer bo aquell adagi llatí tan conegut: *Vis pacem, para bellum*. Si vols la pau, prepara't per a la guerra.

Hem colonitzat el planeta convertint-nos en el seu perill més gran, l'amenaça més seriosa per a la vida a la Terra, però també per a la nostra pròpia vida com a espècie. Moltes de les activitats humanes acaben esdevenint un perill i un horror per als propis humans, així ha estat durant tota la història humana, amb guerres, invasions, genocidis, terrorisme, terrorisme d'estat, esclavitud, dictadures, totalitarisme, racisme, colonialisme, imperialisme, capitalisme, masclisme, violència. I sembla que no hem canviat. No hem après les lliçons de la història. Amb tants avenços tecnològics, amb tanta economia global, amb tant envaniment i prepotència, ens hem cregut de veritat que érem una espècie superior. Malauradament no passem de ser el més gran depredador del planeta i de la pròpia espècie. Hem d'emprendre camins diferents, unes altres polítiques, unes altres economies, una altra forma d'inserir-nos al món i de viure. L'únic camí per fer la pau és preparar-se per a la pau, preparar la pau sempre. No pas preparar-nos per a l'extermini: el nostre i el del planeta.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve —

Fotos: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart —

PANDÈMIA CORONAVIRUS

Una revista més, continuem sense poder dir que el final de la pandèmia ja està aquí. Durant aquests darrers mesos, tot i que el nombre de casos ha anat augmentant lentament, i els experts ja parlen que estem en mig de la setena onada, la seva gravetat continua essent baixa. Totes i tots ens hem relaxat i això ha contribuït a fer augmentar els casos, així com les grans celebracions que han retornat a la nostra vida una mica de l'enyorada antiga normalitat. Però hem de continuar alerta sobretot per evitar que els i les persones de risc s'infectin.

GUERRA A UCRAÏNA

Tot i que ja no se'n parla tant, la guerra a Ucraïna continua enquistada i sembla que va per llarg. A més de les terribles conseqüències que té la guerra pels totes i tots els que la viuen, i els milions de refugiats, tenim les conseqüències econòmiques que ens afecten a tots en general, amb una inflació desenfrenada que ronda el 10%. Però el més greu són els senyals que arriben que aquesta guerra es pot convertir en un conflicte més gran a la més mínima.

FESTA DE SANT ISIDRE

Aquest any, s'ha pogut recuperar la festivitat de Sant Isidre tal com se celebrava abans que la pandèmia del coronavirus vingués a modificar-nos els costums. Així, el diumenge 15 de maig, a les 2 del migdia es va celebrar el tradicional

dinar de germanor a la Sala del Teatre Municipal. Abans, a la 1 del migdia, es va celebrar la Santa Missa i la benedicció del terme. Un cop acabat el dinar, la *Coral La Primavera Artesenca* va oferir un concert, i tot seguit, hi va haver ball amb el grup *Cocktail Elegant*.

COMUNIONS I CORPUS

El diumenge 29 de maig, tres nenes i nens del nostre poble van celebrar a l'església parroquial la primera comunió, assolint aquest segon sagrament i continuant així, en la seva iniciació en la vida cristiana.

El diumenge 19 de juny, es va celebrar la festivitat de Corpus per venerar l'eucaristia. Els actes van consistir en una missa.

FINAL DE CURS

Amb l'arribada del mes de juny, arriba un dels moments més esperats pels nens i nenes de tot arreu: el final de curs. Ha estat un curs complicat altre cop per la Covid 19, amb els nostres fills i filles estant a les aules amb les finestres obertes a l'hivern, però que també ha portat el retorn a la normalitat amb l'eliminació de les mascaretes a les aules.

El 12 de juny, l'escola Els Til·lers va celebrar la Festa de final de curs amb l'exhibició de les extraescolars realitzades durant el curs i un sopar de germanor. Tant la Llar d'Infants com l'escola de música van dur a terme les seves respectives festes i concerts de final de curs.

EXPOSICIÓ PREMI D'IL·LUSTRACIÓ SEGRITÀ

Del 20 de juny al 8 de juliol, al passadís de la Sala del Teatre Municipal es va poder visitar l'exposició itinerant del II Premi d'Il·lustració del Segrià, mostra de les obres guanyadores i finalistes.

Abans, del 22 de maig al 19 de juny, es va poder visitar l'exposició Escaire i cartabó de l'artista Fèlix Montagut.

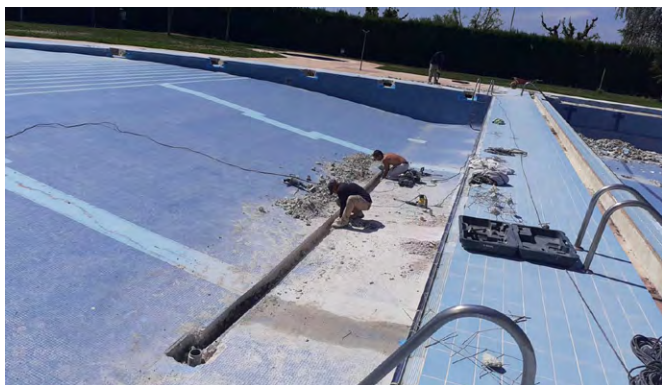

OBERTURA DE LES PISCINES

Durant aquestes darreres setmanes es van executar les obres de reforma dels vasos de les piscines. Les obres han consistit a tornar a fer els vasos de la piscina gran i la de la platja per solucionar les pèrdues que tenien ambdues piscines. També s'ha canviat i renovat l'enrajolat exterior i les dutxes. S'han incorporat uns bancs d'obra que permeten ventilar les instal·lacions de sota la piscina gran, que també han estat restaurades en part.

Les obres de reforma han estat viscudes amb incertesa per saber si es podria fer l'obertura o no d'aquestes. Aquesta va acabar el dia 23 de juny, moment en què es va procedir a inaugurar la temporada de bany d'aquest any. Durant els primers dies l'accés a les piscines només fou pels empadronats al poble, per posteriorment, a partir del 28 de juny, permetre l'accés a tothom.

Però l'obertura de les piscines fou a mitges, ja que fins a mitjans de juliol únicament es va poder utilitzar la piscina gran, havent de conviure els banyistes amb el final de la reforma de la resta del recinte i de la piscina mitjana. A més, l'estat de la gespa i dels xiprers perimetrals era molt deficient.

REVELLA DE SANT JOAN

En la revetlla de Sant Joan d'aquest any, l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va organitzar, un sopar de germanor amenitzat per diversos monòlegs d'humor en directe. Els monòlegs foren a càrrec d'Àngel Miralles i David Sas.

Com no podia ser d'altra manera, no va faltar l'encesa de la foguera de Sant Joan amb la Flama del Canigó que l'Associació Esportiva Superbé va portar al nostre poble. Tot seguit, hi va haver un correfoc estàtic amb el Griu i els seus Diablons.

INCIVISME I INSEGURETAT

Amb l'arribada de la calor, els actes vandàlics s'han incrementat notablement, després d'uns mesos de relativa tranquil·litat. Però és que en les darreres setmanes el nombre de desperfectes en instal·lacions i mobiliari urbà ha estat molt elevat, trencant portes, papereres, cotxes, etc.

Les incidències han estat tan elevades que han obligat a l'equip de govern municipal a repartir una circular demanant la col·laboració dels veïns i veïnes del poble per posar-hi fre.

A més d'aquesta falta de civisme, durant aquests darrers mesos també s'ha produït un augment de la inseguretat en els nostres carrers i cases, produint-se diversos assalts a persones i cases.

QUEIXES PEL SUBMINISTRAMENT ELÈCTRIC

Entre els mesos de març i maig diversos domicilis d'una part del carrer Nou i de la part nord i central del carrer de la senyora Victòria han sofert diversos episodis de pujades de tensió, les quals han provocat serioses avaries en electrodomèstics, equips informàtics, sistemes d'aire condicionat. El dimarts 31 de maig aquests domicilis van sofrir una desmesurada pujada de tensió, que els va deixar sense subministrament elèctric durant tres hores, fet que va causar una gran indignació a les persones afectades.

L'origen d'aquestes pujades de tensió, segons sembla, està en el deteriorament de les línies de subministrament i el poc manteniment que ha efectuat al llarg dels temps l'empresa que gestiona el servei.

ACTIVITAT TEATRAL

Durant aquests darrers dos mesos s'han representat dues obres teatrals a la Sala del Teatre Municipal. La primera, el 29 de maig, fou l'obra *Lo preu de dormir tranquil* de la companyia Casigalls.

Una setmana més tard, el 5 de juny, la companyia Vermut Teatre va representar l'obra *Un dit de llibertat*.

CINEMA MAIG-JUNY

Dia	Pel·lícula
1 de maig	Chavalas
8 de maig	Pan de limón con semillas de amapola
22 de maig	Maixabel
12 de juny	Space Jam. Noves llegendes
19 de juny	Nomadland
26 de juny	Una villa en la Toscana

ACTIVITATS DE LA FEMOSA

Josep Ma Esteve

Fotografies: Josep Gallart

Durant els mesos de maig i juny l'Agrupació Cultural La Femosa hem realitzat un parell d'activitats que han servit per tancar la temporada de primavera. Però us informem que estem preparant noves activitats per la pròxima temporada.

El dissabte 28 de maig, a partir de 2/4 de nou del vespre, al Teatre Municipal, vam poder gaudir del recital de poesia **Camins del Paradís**, viatge literari i biogràfic per l'obra poètica religiosa de Jacint Verdaguer a càrrec del rapsode i tenora **Valentí Maymó** que ens va oferir un espectacle singular i de gran intensitat.

Valentí Maymó es va posar a la pell del poeta Jacint Verdaguer, per parlar de la seva vida i va recitar, de manera emocionant i sentida, alguns dels poemes del poeta folguerolenc. La dramatúrgia de Jordi Lara s'inicia amb l'arribada de Verdaguer al Paradís, després de la seva mort, on es retroba amb la mare, que li va ensenyar les cançons de la infantesa, i amb l'Altíssim tan enyorat. En el monòleg es van recitar poemes com *El calze i l'arpa*, *A la Verge*, *Mon Déu* o *A un viatger* entre d'altres. El recital va incloure alguns apunts musicals de tenora en directe, a càrrec del mateix Maymó.

El diumenge 12 de juny vam dur a terme una sortida amb vehicles particulars, a la que van participar una vintena de persones, a Penelles i Castell del Remei. A Penelles, durant un parell d'hores, vam poder veure i gaudir dels originals murals d'art rural que estan escampades per tot el poble. Amb l'ajuda d'un plànol, que ens van facilitar en el Punt d'Informació, en el que s'explica on estan situats el centenar de murals i els noms dels autors i les tècniques de cada un d'ells, vam poder contemplar un seguit d'obres, ple-

nes de color, que decoren façanes d'edificis i murs de diversos indrets de la vila.

Després d'aquesta magnífica experiència artística, ens vam desplaçar al **Castell del Remei** on vam fer una visita guiada al celler, en la que, a més de la seva història i la dels seus vins, vam poder recórrer les sales d'elaboració, d'etiquetatge, emmagatzematge i les botes on reposen els vins. Després d'aquest itinerari ens van oferir una degustació de vins del celler Castell del Remei.

Per acabar l'estada al Castell del Remei, vam fer una visita al Santuari de la Verge del Remei, obra de l'arquitecte Antoni Fisas Planas (1896-1953), on vam poder contemplar les magnífiques pintures murals obra del pintor Josep Obiols i Palau (Barcelona, 1894- Barcelona, 1967).

La jornada fa finalitzar amb un dinar dels participants en el restaurant Xopluc de Boldú.

L'ASSOCIACIÓ DE JOVES D'ARTESA DE LLEIDA CELEBRA 25 ANYS D'HISTÒRIA

Junta de l'AJALL — Fotografies: M. À. Florensa i AJALL —

El pavelló municipal d'Artesa de Lleida va allotjar la festa dels 25 anys de l'AJALL amb les actuacions dels tributs a Sopa de Cabra i a Extremoduro, el grup de versions Vizuri i, finalment, 4 discjòqueis.

El dissabte 18 de juny la localitat d'Artesa de Lleida va celebrar que l'associació de Joves del poble feia vint-i-cinc anys d'història amb un seguit d'activitats festives i culturals.

La jornada va arrancar a les 10 del matí amb la inauguració d'un mural commemoratiu al carrer la Bassa on es troben representades les activitats amb les quals participa activament el jovent d'Artesa. Seguidament, els actes es van traslladar al pavelló municipal on es va realitzar un vermut musical amb DJ Rojas i un dinar popular. A més, també es va poder visitar, durant tot el dia, una exposició amb fotografies, marxandatge i material històric de l'associació.

Al voltant de les 17 h de la tarda, la xaranga BSUMETA va fer aixecar tots els comensals de les cadires i els va guiar per una cercavila aquàtica per diferents carrers del poble. Abans de la festa nocturna es va deixar descansar els joves i als no tan joves una estona, però qui va voler va poder sopar al mateix pavelló gràcies al servei de Foodtruck de la NUVOLA.

Entrada la nit, a les 22 h, va començar el primer concert amb el tribut a Sopa de Cabra, BEN ENDINS, seguits pel tribut a Extremoduro, BRIBRI BLIBLI, i finalment el grup de versions Vizuri. La nit va seguir pels més valents i valentes amb els 4 discjòqueis residents: VERDÉS, FONTÁS, MILU I HARO fins que el cos va aguantar.

Que la festa va ser un èxit és una realitat, però no ens volem oblidar de tots i totes aquelles persones que van ajudar a fer que tot això fos possible. En qualsevol esdeveniment hi ha una feina de producció i organització que sovint és invisible i que mai s'agraeix su-

ficient. Per això mateix, volem fer especial menció a 3 membres de l'actual junta de l'AJALL que després de molts anys organitzant i tirant endavant activitats de tota mena han decidit fer una passa al costat: l'Adrià Batiste, el Joel Gallart i el Marc Rodríguez. Us trobarem molt a faltar, però que quedi clar que només és una passa al costat i que continuarem comptant amb vosaltres per tot allò que ens proposem de cara al futur. Així doncs, només agrair a totes les persones que van venir a alguna de les activitats de la diada i que d'alguna forma o altra van col·laborar!

Visca l'AJALL i visca Artesa de Lleida!

Membres de la primera i de la darrera junta

XIII MEMORIAL ANTONI BOSCH I CLOENDA DE LA TEMPORADA DE L'ESCOLA DE FUTBOL INTERCOMARCAL

Junta de l'E. F. Intercomarcal

El dissabte 4 de juny, l'Escola de Futbol Intercomarcal va celebrar al camp de futbol municipal d'Artesa de Lleida el XIII Memorial Antoni Bosch de categoria benjamí amb la participació del CF Barcelona, el CF València, el CE Mig Segrià, el Gimnàstic de Manresa, l'AEM, l'Atlètic Segre, l'EF Garrigues, l'EF Baix Segrià, el FiF Lleida l'EF Noguera, l'EF Tàrrrega i 3 equips dels amfitrions, de l'EF Intercomarcal.

Destacar que com era d'esperar es van classificar per a quarts els equips favorits, amb la sorpresa que l'Inter A ho va fer com primer de grup en guanyar al totpoderós Barça.

En els altres enfrontaments l'Inter va eliminar La Noguera (2-1). El Baix Segrià va eliminar FiF (1-0), el Gimnàstic Manresa va eliminar At. Segre. (4-1).

A les semifinals el Barça va golejar Baix Segrià i el Gimnàstic de Manresa va guanyar 2-0 a l'Inter.

A la final el Barça va guanyar al Manresa 4 a 0.

Tota una sorpresa per a la nostra escola que l'equip INTER A, es va classificar a SEMIFINALS.

Va ser una jornada amb molta calor, però amb un ambient fantàstic. Alguns equips que van quedar eliminats, van marxar abans d'hora, ja que feia molta calor i no es van esperar al lliurament dels trofeus.

Acabat el torneig, es va fer l'acte de cloenda de la temporada amb la participació de tots els equips de l'escola i la jornada va acabar amb un sopar de germanor.

Volem destacar que aquesta temporada a estat el primer any que a l'EF Intercomarcal hem tingut dos equips femenins i que un d'ells ha quedat campiones de lliga de la categoria aleví.

VERMUT MUSICAL AL CASAL DELS JUBILATS

La Junta — Fotografies: M. À. Florensa

El casal del jubilat va organitzar el passat 19 de juny una magnífica trobada musical amb el *Tartans en do major* acompanyada d'un excel·lent còctel o vermut acompanyat d'un acurat pica-pica, tots vam gaudir de la bona música amb un ambient de joia i companyonia. Inclús van fer cantar l'antic vocalista dels *Tartans*, el Ramon recordant antigues actuacions.

CONVOCATÒRIA DELS PREMIS NACIONALS FELIP DOMÈNECH 2022

Unió de Pagesos obre la convocatòria dels Premis Nacionals Felip Domènech 2022 a la trajectòria d'una persona i a una entitat en defensa de la pagesia. Es tracta d'uns premis honorífics biennals que el sindicat convoca amb l'objectiu de refermar els valors del teixit social agrari i donar-los a conèixer a la resta de la societat.

El sindicat fa arribar les bases a totes les cooperatives agràries de Catalunya, a centres de recerca i innovació agrària, a escoles i centres universitaris i a col·legis professionals i associacions diverses vinculades al sector, animant-los a ser entitats proposants de candidatures. El termini de presentació acaba l'Onze de Setembre i es poden fer arribar per correu electrònic a premi@domenech@uniopagesos.cat i a les oficines del sindicat.

Unió de Pagesos remarca la importància que les entitats del món agrari s'impliquin en el premi i presentin candidats en les dues modalitats per a la deliberació del jurat. Aquest està integrat per tres membres vinculats a òrgans i sectors socials del sindicat i quatre membres independents relacionats amb la Universitat de Lleida, el cooperativisme, l'activisme pagès i en defensa de l'aigua i l'activisme cultural.

Els Premis Nacionals Felip Domènech van arrencar el 2016 amb l'objectiu de fer un reconeixement públic cada dos anys a persones i entitats que han destacat en la defensa de la pagesia, de la cultura, del cooperativisme, del país i de les seves llibertats, d'una forma honesta, senzilla i amb companyonia.

L'acte de lliurement dels premis es fa el 16 d'octubre, dia de Sant Galderic, festa catalana de la pagesia i Dia Mundial de l'Alimentació segons la FAO. Aquest dia, fix cada dos anys serveix de punt de trobada de les entitats del país que, d'una manera directa o indirecta, conformen l'entramat del sector agrari català, una ocasió per recordar els valors que emanen de la figura de Felip Domènech (Artesa de Lleida, 1951-2013) en benefici de la pagesia del futur. Domènech va ser un destacat activista del sindicalisme agrari, en el cooperativisme i en la cultura.

Premiats en edicions anteriors:

2020: PERSONA: Pep Riera, activista sindical agrari; ENTITAT: Cooperativa Lletera Cadí.

2018: PERSONA: Martí Boada, Doctor en Ciències Ambientals; ENTITAT: L'Olivera Cooperativa de Vallbona de les Monges (Urgell).

2016: PERSONA: Agustí Villarroya, tècnic agrònom de viticultura; ENTITAT: Parc Agrari del Baix Llobregat.

En primer terme els premiats a l'edició 2020 dels Premis Nacionals Felip Domènech amb el trofeu, Lluís Clotet Pubill, President de la Cooperativa Lletera Cadí (esquerra) i Pep Riera (dreta). (Fotografia: Unió de Pagesos)

LA SEGONA JOVENTUT DE LA COMASALA

Junta de la Comasala

Albert Einstein deia que les crisis sempre porten el progrés, perquè ens treuen de la zona de confort i ens obliguen a explorar noves possibilitats.

Una bona prova d'això són els feliços anys vint, un brillant període d'expansió que tingué lloc després d'uns dels capítols més foscos de la història de la humanitat: La Primera Guerra Mundial.

I és que les nits sempre són més fosques abans de l'alba.

Pel que fa a La Comasala, és evident pensar que el problema estructural, sumat a la irrupció de noves àrees de comerç, ha posat la cooperativa entre l'espasa i la paret. Ara bé, com afirmava una de les ments més brillants de la història de la humanitat, aquests fets ens han obligat a trencar-nos les banyes per continuar donant un servei de qualitat al poble.

Així mateix, La Comasala ha decidit expandir-se al solar adjacent de la nau amb l'objectiu d'instal·lar-hi una nova àrea de ferreteria. Aquesta acció pretén donar servei a totes aquelles persones que els agrada fer bricolatge o petites construccions de la llar i no vulgui desplaçar-se fins a Lleida.

Tanmateix, aquesta nova superfície, que estarà connectada amb l'actual botiga, també permetrà oferir un millor servei als pagesos, ja que es podrà augmentar l'estoc de roba de camp, proteccions i equips de treball.

A més, aquest espai no es dirigirà únicament als treballadors i treballadores del poble, sinó que també pretén cobrir la necessitat de tota aquella gent que necessita productes de la llar, com per exemple coberts, gots i copes de vi.

I és que malgrat totes les adversitats, l'objectiu de la cooperativa no a canviat en absolut i continuarem donant el millor servei des del poble, per la gent del poble.

Una mostra de la nostra aportació a la vila és la campanya per augmentar l'eficiència energètica de les llars a través de la instal·lació de panells solars. La finalitat de la proposta era ajudar als veïns i veïnes del poble a estalviar llum i, per tant, diners. De fet, l'acció d'autoconsum va ser un èxit tal que l'hem repetida per reclamació popular.

I no només apostem per l'autoconsum, sinó que volem portar l'estalvi energètic al següent nivell, posant en marxa una cooperativa energètica perquè els veïns puguin aprofitar els excedents de llum.

S'ha de tenir en compte que en aquestes accions La Comasala no hi guanya ni un euro, així que podríem dir que la cooperativa actua com un organisme sense ànim de lucre.

Dit d'una altra manera, la nostra associació reinverteix tot el capital en millora els serveis pels socis i oferir llocs de treball per la gent del terme.

D'altra banda, per premiar tot el suport que hem rebut durant aquests temps tan difícils, organitzarem una sèrie de sorpreses que no us deixaran indiferents. En concret, ja us podem avançar que el pròxim mes d'octubre ens visitarà Xesco Espar, entrenador del FC Barcelona d'handbol durant més de vint anys, per fer una conferència sobre com viure la vida en temps difícils.

Val a dir que la conferència de l'exentrenador blaugrana serà la primera ponència de moltes, ja que la nostra intenció és dur al poble els millors oradors de l'Estat Espanyol amb l'objectiu de desenvolupar personal i professionalment els veïns d'Artesa.

Des de la instal·lació panells solars, fins al projecte de la cooperativa energètica, passant per les conferències, són accions que no solament van encaminades a donar les gràcies als socis i sòcies, sinó que també pretenen fer pinya, ja que un poble unit portarà irreductiblement a una cooperativa unida.

I ja sabem que si fem equip, per molts contratemps que patim, estem segurs que tirarem endavant i podrem continuar fent allò que sabem fer millor: donar els millors serveis als veïns i veïnes del poble.

DOMUS DOMINI

REFUGIS (1)

Miquel Carrera Castellví

Arriba el bon temps i les vacances, i venen aquelles ganes inexplicables de rodar i trobar la fresca. I el primer que se t'acut és el Pirineu.

Però és clar, no tot és tan fàcil. El Pirineu abasta des de quasi tocar el Mediterrani a dalt de Girona fins a arribar al País Basc i el Cantàbric, i les ofertes i possibilitats són, a vegades, inabastables. I t'assalten els dubtes: tornar al ja conegut o emprendre noves descobertes cap al Pirineu Aragonès, o dalt de Navarra o la verdor del País Basc? Si a més ets persona de dubtes, llavors potser et preguntes per si una casa rural, un hotelet, un apartament turístic o et llances a l'experiència dels càmpings i els bungalows? I corres el risc que s'acabi el temps que tens de vacances i encara amb els dubtes. Una solució és tirar pel camí dret, i amunt que fa pujada; agafes una bossa d'esquena, unes sabates acceptables i a rodar ben lliure. I per dormir, tries l'opció dels refugis.

D'això volia escriure avui; d'aquestes construccions bastides enlloc ben allunyat de tot, però que donen aixopluc i estada als valents que tresquen per aquells llocs, majoritàriament de muntanya i en zones agrestes i aïllades.

Vaig descobrir-los de petit, amb vuit anys. Els pares em van apuntar junt amb d'altra canalla del poble, i encara no sé per què, a uns campaments que s'organitzaven al mig del Pirineu. Es deien L'Estel, i allí vaig descobrir el meu primer refugi, ja que una de les excursions era anar a dormir una nit en un refugi, vora la Noguera Ribagorçana, i l'endemà pujàvem tota la canallada, en fila, cap dalt dels llacs del Besiberri. Tot aquell recorregut ha quedat avui desdibuixat per l'embassament de Baserca, però el refugi encara existeix, just quan s'acaba l'embassament, i a la dreta de la carretera. La darrera vegada que hi vaig passar em va semblar molt desballestat, no obstant això encara estava dret. Es deia Refugi de Pescadors. No era un refugi, com veieu en el nom, un refugi com toca, perquè devia estar pensat per aixoplugar pescadors que devien buscar les truites d'aquell riu tan net. Com fos, nosaltres ens hi encabíem, ben afilerades, sobre un terra de fusta, i amb aquella emoció infantil de saber-nos vividors d'alguna cosa extraordinària. I recordo l'endemà pujar amunt. Jo com ara, no era gaire àgil i em cansava aviat, i tota

la pujada em maleïa i pensava que cauria costa avall redolant; quin patir de dia!!!! Però amb l'emoció, això sí, d'haver viscut una cosa ben particular, dormir en un refugi. Dalt dels llacs, encara més refugis. Quan hi pujàvem de nens no n'hi havia cap a la vista, tot i que tothom parlava d'un refugi bivac dalt d'una bretxa de roca inabastable quasi per la nostra imaginació.

Tornant d'adult al llac de Besiberri s'observa ja una taca metàl·lica brillant sobre el segon llac. Resulta que és un autèntic refugi d'alta muntanya, que va reemplaçar el 2001 el desconegut refugi del qual tothom parlava quan érem nens i rodàvem per allí. En aquest hi vam dormir una nit amb el meu fill, en tornar d'assolir aquell caos de roques que és el Besiberri. I la cosa va tenir el seu encant, sabent-nos dormint en un lloc tan privilegiat, de tan amunt com érem i en aquell espai de soledat.

D'aquells dies d'infantesa potser em ve la petita admiració per les construccions, posades en llocs ben inhòspits, per protegir aquests bojos que per allí s'hi atreueixen. I em venen al cap gestes heroiques, situacions lí-

mit, personatges esgotats, al frec de la tragèdia, tot dins d'un gran llibre d'aventures, com si fos el nen que aquell estiu de 1970 es va quedar astorat per aquells paisatges tan superbs i diferents de la nostra plana.

I també, l'admiració per la resistència al clima hivernal extrem que allí es dona. Em meravella veure els usos de pedra, de fusta, de material metàl·lic, dels aïllaments, dels tensors, de tot plegat per a resistir les forces de tempestes que allí espeteguen. I parlant de natura, tempestes, refugis i Besiberri, si us sentiu valents d'arribar al primer llac, tingueu la curiositat, en ser al coll d'entrada al llac de mirar cap a la dreta, i amb una mica de sort trobareu les restes de la cimentació d'un altre refugi (refugi Pere Borés) del 1976, que va ser destruït per la força d'allaus, i avui només en queden les restes.

Per acabar, ressenyar l'encant d'un refugi a peu pla, el de Conangles i al peu de la ruta descrita sense voler en aquest escrit. Hi descobrireu també una forma diferent de descansar, i en plena alta muntanya. Així que a buscar la fresca s'ha dit!!!!

QUINA MENA DE FILLS VOLEM?

Parròquia d'Artesa de Lleida

Educar significa formar persones autònomes, solidàries, joioses i esperançades- I, si som creients, cal també aconseguir transmetre una fe percebuda com una riquesa personal que dona sentit a la pròpia vida. D'aquest darrer punt en parlarem en una pròxima ocasió.

Ser una persona autònoma no significa ser anàrquic, fer sempre «el que em dona la gana», no dependre de res ni de ningú. Ser autònom vol dir ser capaç d'establir la pròpia norma de conducta, d'acord amb uns principis lliurement escollits i conscientment assumits. És a dir, es tracta de ser el conductor de la pròpia vida sabent on vull anar, sentint que jo sóc el principal constructor de la meva història. Suposa tenir esperit crític i una escala de valors.

Ser persones solidàries significa tenir uns objectius que vagin més enllà dels purament individuals. Significa sentir-se interdependent, capaç de contribuir a crear un món més just i més humà. La nostra societat, insolidària i despersonalitzant, està fabricant «l'home consumista», competitiu, individualista, en definitiva, egoista. Els pares i educadors s'han d'esforçar per aconseguir una altra mena de persona: «l'home disponible», «l'home per als altres», l'home sempre disposat a servir i ajudar, a semblança de Jesús de Natzaret.

Ser persones joioses significa saber gaudir d'allà que tenim i saber acceptar que els altres puguin ser diferents de nosaltres. I, sobretot, saber acceptar-nos tal com som: la pròpia història, el propi passat amb les seves contradiccions, sense enfonsar-se davant d'allà que no podem canviar. Saber assumir-ho en pau: Déu ens estima tal com som.

Finalment, esperançades, significa creure que, en la vida, pesen més els aspectes positius que els negatius i que sempre és possible anar avançant. Significa ser persones «possibilistes»: fer el bé que podem, encara que sembli petit, i confiar que Déu farà la resta. És creure que, amb l'esforç de tots i amb l'ajuda del Senyor, el Bé acabarà guanyant. Que la salvació de Jesús no ha estat inútil.

EL CAP SOTA L'ALA O GAIREBÉ

Adolf Costafreda Castillo

*A vegades, a estiu,
quan el sol es queda immòbil
al bell mig del firmament
i cau a plom tan lentament
que sembla polsin de brases,
el sento que em regalima cara avall
amb regust de salabor.
M'eixugo el front amb la mà plana
repassant d'esma tots els fruiters;
m'assec sota el que té la fulla més espessa
recolzant-me, al tronc, sense cap pressa
i, així, fixant la mirada a l'infinít,
deixo lliure el pensament
que pren, poc a poc, volada.*

*Penso amb la meua pàtria
i amb tantes com la meua oprimides.
Penso en els planys de fam i de por
i en la terrible esgarripança de dolor
de pobles sencers humiliats per la misèria.
Penso en aquell agombolament, inútil,
d'estranyes màquines de matar.
M'estremeixo i m'irrito;
m'adono de la meua migradesa,
i sota l'espessa ombra del perer
em veig impotent, incapaç per a fer res
i em sento ridícul i fins i tot mesquí
quan em deixo caure suaument
dins la dolça buidor d'una becaina.*

EL POMPÓS FILM ALCARRÀS

Marc Garrigó Solé

El que va ser...

El dimarts 26 d'abril de 2022 es va fer l'estrena oficial, aquí al territori, de la ja famosa pel·lícula Alcarràs. Una gran cita per al cinema català. Catifa vermella.

Un miler d'assistents. Alts representants de les Administracions. La presència de l'*Honorable* President de la Generalitat de Catalunya, l'*Excel·lentíssim* Ministre de Cultura, l'*Elegant* Alcalde de Lleida, etc.

Una trobada per a la història, amb una presentació d'altura, en un lloc memorable, la sala Ricard VinYES de la Llotja. Es podia presenciar i sentir un ambient luxós i còmode i, per descomptat, amb un gran acompanyament, un imponent càtering gastronòmic elaborat per l'Escola d'Hosteleria de Lleida. Entre bastidors...

Un gran esforç el realitzat pels alumnes de l'Escola d'Hosteleria. Setmanes d'elaboració del càtering i una jornada maratoniana el dia de l'esdeveniment. Segons paraules d'un dels il·luminats que ho van organitzar: *aquesta jornada es positiva per aquests alumnes, ja que estan aprenent l'ofici fent pràctiques, n'han d'estar agraïts*. Li va faltar ben poc per afirmar que els haurien d'haver cobrat les hores lectives per tan exigent aprenentatge.

Em pregunto...

I que van cobrar els alumnes per treballar tan considerablement durant tantes hores?, evidentment no res. I doncs..., algú coneix algun adolescent que estigui estudiant que porti un euro a la butxaca?, pocs n'hi ha.

És clar, disculpin els lectors, no hi havia caigut, és normal, la prioritat econòmica era alimentar *els afamats i famèlics escanyolits* (els dirigents polítics) presents a l'acte.

El que hauria d'haver sigut...

M'imagino com hauria d'haver sigut l'estrena del film:

La ubicació... un *bancal* d'arbres fruiters ple de *tarrosos*.

La data de l'esdeveniment... al mes d'agost, amb l'imponent sol que correspon.

La projecció de la pel·lícula... mitjançant un projector *dels anys vuitanta* sobre un llençol vell lligat amb cordes a banda i banda de dos arbres imponents.

Les butaques per seure... l'aspona del bancal amb una herba de metre per més comoditat, com si d'uns coixins acolxats es tractessin.

I el càtering?... ah si!!! Un *rosegó* de pa sec de la setmana passada per cadascú. I el que tingui set... pot beure aigua del *braçal* que hi ha allí a la vora. Veure amb les mans és clar, ja que no hi ha vasos de plàstic, que contaminen.

I si sobra temps... una *galleta* per a cadascun dels assistents per ajudar a collir la fruita, que madura de pressa amb aquest sol que fa.

I els pagesos... res, sense temps, treballant sense parar, només per a perdre diners.

I em torno a preguntar... no era el treball una font de riquesa? Avui ja no, per a ells és una font de pobresa.

I que fan els *famèlics escanyolits*? Pompositat i més pompositat posant-se ben farts a costelles del treball gratuït d'uns pobres adolescents.

Lleida, 1 de maig de 2022

Segons el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), l'índex de desenvolupament humà és un indicador estadístic utilitzat a gran escala per tal d'avaluar el desenvolupament a nivell mundial. Tres aspectes es tenen en compte: la salut, l'educació i el nivell econòmic. La riquesa en recursos naturals (aliments, combustibles, materials valuosos, etc.) juga, doncs, un paper fonamental en el desenvolupament humà.

La matèria ha jugat sempre un rol limitant per l'ésser humà al llarg del desenvolupament i complexificació de la nostra societat. Així doncs, per tal d'entendre la societat actual i les eines de les quals disposem, hem d'entendre la progressió, en concepte de materials, al llarg de la història.

Sempre m'ha captivat entendre tot allò que m'envolta i transmetre-ho a les persones del meu voltant. És per això que aquests articles pretenen divulgar certes curiositats científiques sobre la matèria que he anat acumulant al llarg dels anys. Començant per l'edat de pedra, passant per la metal·lúrgia fins arribar a materials més recents, em sembla interessant alimentar la curiositat científica dels més valents.

Endinsem-nos, doncs, en la ciència de manera accessible i apassionada, apropem-nos al seu caliu reconfortant i proper!

ACER i FERRO COLAT

El Ferro i la seva explotació de manera aïllada van ser els protagonistes del darrer article de Caliu Científic Artesenc. La implantació d'un primer model socioeconòmic sedentaritzat en les societats prehistòriques va plantejar reptes extremadament importants als nostres avantpassats. Entre aquests trobem la necessitat d'obtenció d'eines lleugeres i duradores per garantir un desenvolupament pertinent de l'agricultura i la ramaderia, així com defensar-se d'usurpadors oportunistes. Tal i com vam poder discutir breument en els darrers articles de Caliu Científic Artesenc, la recerca de nous materials i l'aparició de la metal·lúrgia van donar una resposta esglaonada a aquestes necessitats. En aquest sentit, el desenvolupament d'una primera generació metal·lúrgica a base de coure va donar una primera resposta. Particularment, l'obtenció de bronze mitjançant l'aliatge d'ambdós, coure i estany, va representar un abans i un després en el desenvolupament tecnològic de la humanitat. El bronze, essent un material amb processos d'extracció i modelatge senzills, propietats anticorrosives interessants i una durabilitat mecànica raonable, el domini tecnològic d'aquest material va permetre la creació d'eines amb propietats molt remarcables. Malgrat aquest primer succés tecnològic major, la por a la dependència d'abastiment de coure i estany va portar els nostres avantpassats a continuar imaginant nous materials per fabricar eines i estris necessaris en les seves vides. En aquest context van aparèixer les primeres experimentacions amb ferro, cap als voltants de l'any 1800 a.C. a la vall del Ganges (Índia). Si bé inicialment el coure i els seus derivats van continuar essent hegemònics en les societats prehistòriques, la gran abundància de ferro en l'escorça terrestre (fet que induïa un preu menor en el mercat econòmic embrionari de l'època) i les seves propietats, increïblement versàtils respecte al coure, van invertir aquesta tendència, tal i com vam poder observar en el darrer article.

Efectivament, encara en el segle XXI, les qualitats del ferro el fan un compost majoritari en les nostres vides. Malgrat ésser un element extremadament comú en la societat actual, resulta interessant reflexionar entorn a la pregunta següent: *"Quins objectes del nostre quotidià estan formats a base de ferro aïllat?"*. Resulta molt difícil trobar una resposta a aquesta pregunta, ja que actualment no existeix cap aplicació corrent a base de ferro aïllat. Això és degut a la inestabilitat extrema del ferro en presència d'oxigen (en contacte amb l'aire). En altres paraules, el ferro, a l'estat sòlid, el trobem oxidat en la superfície terrestre. Entre les diferents formes en les quals trobem ferro a la superfície, destacarem la magnetita (Fe_3O_4) (Fig. 1 esquerra) així com les hematites (Fe_2O_3) (Fig. 1 dreta). En aquest sentit, constatarem que en les hematites trobem el color rogenc característic del ferro rovellat. Si observem en detall, observarem també la presència d'una segona fase d'aparença brillant dins la família de les hematites (Fig. 1 dreta). *"És possible trobar Fe_2O_3 en dues formes amb aparences tan diferents?"*. Ara bé ambdues fases estan rigorosament compostes a base de Fe_2O_3 , si les observem separadament a l'escala microscòpica observarem materials completament diferents. Si bé, en el

cas del material vermell, observarem un material completament desordenat (amorf); en el cas del material gris, amb una forta brillantor, observarem un material ordenat en forma de cristalls (cristal·lí).

Figura 1: Esquerra: magnetita - Fe_3O_4 . Dreta: hematites - Fe_2O_3 . Si bé en el cas de la magnetita observarem la presència d'un únic material d'aspecte cristal·lí, podrem observar dues fases diferents en el cas de les hematites. D'una banda, en el Fe_2O_3 amorf hi reconeixem el color rogenc característic del ferro oxidat o rovellat. D'altra banda, un aspecte brillant i gris caracteritzarà el Fe_2O_3 a l'estat cristal·lí.

Malgrat la gran diversitat d'estats oxidats del ferro, tots es caracteritzen per unes propietats mecàniques molt poc interessants (resistència als estressos mecànics limitada). Efectivament, aquest fet els indueix unes característiques de durabilitat molt reduïdes i en dificulta extremadament la seva aplicació en objectes sotmesos a certs estressos mecànics. Mitjançant aquesta constatació, resulta intuïtiu pensar en la possibilitat d'aliar el ferro amb un altre element, resistent a la presència d'oxigen, amb l'esperança d'obtenir un material amb propietats més satisfactòries.

La resposta a aquest repte tecnològic major, al qual van haver de fer front els nostres avantpassats, és ben coneguda en el segle XXI. Sense cap dubte, l'aliatge entre ferro i carboni ha permès l'obtenció de materials amb propietats realment prometedores, fet que n'ha fet l'element constitutiu principal d'un gran nombre d'aplicacions (Fig. 2). Novament, l'aliatge entre ferro i carboni ha permès la reducció de les limitacions d'ambdós elements constitutius, tot preservant els seus punts forts.

En aquest sentit, "és possible utilitzar el mateix aliatge per fabricar un pont d'arc gegant i una tapa de claveguera?". Els estressos mecànics als quals estan sotmeses ambdues estructures essent realment diferents, el material que les constituirà ho serà així mateix. Tal i com s'il·lustra en el diagrama de fases dels aliatges ferro-carboni (Fig. 3), a partir de la barreja d'ambdós ferro i carboni, podem obtenir una gran varietat de fases diferents (austenita, ferrita, cementita, perlita, ledeburita, bainita i martensita).

Lògicament, les propietats finals de l'aliatge dependran de la seva composició (fases que el componen). En aquest sentit, cal destacar que el material final pot ser compost o bé per una única fase o bé per una combinació de fases diferents. Per tant, si busquem obtenir un material amb unes certes propietats mecàniques necessitarem controlar precisament les fases que el componen. Si treballem a pressió atmosfèrica, dos paràmetres principals ens permetran un control pel que fa a la composició de l'aliatge:

Figura 2: Diversos exemples d'aplicacions dels aliatges entre ferro i carboni en la societat actual.

1. Temperatura durant el procés de fabricació (eix vertical del diagrama de fases)
2. Percentatge en massa de carboni en l'aliatge (eix horitzontal del diagrama de fases)

La influència de la temperatura durant la fabricació de l'aliatge és realment complexa i fora de l'abast de l'article actual. Així doncs, ens concentrarem en la influència de la quantitat de carboni en l'aliatge. Per començar, si ens desplacem a la regió del diagrama on el percentatge de carboni en l'aliatge és molt proper a zero (zona esquerra del diagrama) hi reconeixem les diferents fases al·lotròpiques del ferro introduïdes en l'article anterior:

- **Ferrita:** ferro alfa
- **Austenita:** ferro gamma

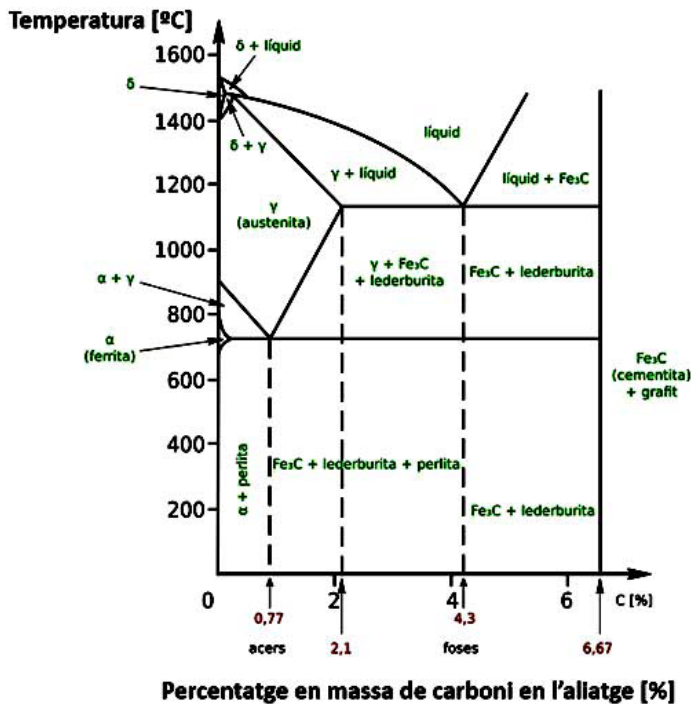

Figura 3: Diagrama de fases dels aliatges ferro-carboni. Mitjançant l'adaptació de les condicions d'aliatge (temperatura i percentatge en massa de carboni en l'aliatge), podem obtenir una gran quantitat de fases diferents. Aquest fet, permet l'obtenció d'aliatges pertinents per un gran nombre d'aplicacions diferents.

En altres paraules, si la quantitat de carboni introduïda en l'aliatge és realment feble, podem considerar que la seva influència en les seves propietats de l'aliatge és negligible. En aquest cas, ens trobarem davant un material amb un comportament mecànic dúctil (capaç de deformar-se fortament abans de trencar-se sota l'acció d'una força mecànica) però amb una resistència als estressos mecànics molt limitada (un estrès mecànic molt feble serà suficient perquè el material perdi la seva forma inicial). En aquest context, mitjançant l'addició de carboni en l'aliatge podem modular aquestes propietats. Concretament, com més gran sigui la quantitat de carboni d'addició, més dur i resistent a les forces mecàniques esdevindrà l'aliatge (menys deformació a igualtat de força mecànica). En contra partida, l'addició de carboni degradarà progressivament la ductilitat de l'aliatge i induirà progressivament un comportament més fràgil a l'aliatge (pèrdua de la capacitat a deformar-se abans de trencar-se). No és doncs d'estranyar que els aliatges ferro-carboni s'hagin dividit en diverses categories en funció de la quantitat de carboni en la seva composició:

1. **Acer:** percentatge en massa de carboni en l'aliatge entre 0.03% i 2.1%
 - a. Baix contingut en carboni: percentatge en massa de carboni inferior a 0.25%
 - b. Contingut en carboni mitjà: percentatge en massa de carboni entre 0.25% i 0.6%
 - c. Alt contingut en carboni: percentatge en massa de carboni superior a 0.6%
2. **Ferro colat:** percentatge en massa de carboni en l'aliatge entre 2.1% i 4.3%

En primer lloc, si desitgem un material que es deformi de manera molt important abans de trencar-se, optarem per un acer amb baix contingut de carboni. Aquest tipus de comportament és molt i molt útil en aplicacions on s'espera que l'aliatge sigui capaç d'absorbir el màxim d'estrès mecànic abans de trencar-se. Certament, mitjançant la deformació d'un material aconseguim dissipar una part de l'estrès mecànic que hi és aplicat. Per exemple, aquest tipus d'acers els trobarem sovint en les carrosseries d'automòbil, on busquem un material capaç de dissipar el màxim d'energia possible en cas d'impacte per protegir els ocupants del vehicle.

En segon lloc, si busquem un aliatge amb un comportament equilibrat entre ductilitat i duresa, optarem per un acer amb un contingut de carboni mitjà. Típicament, aquest és el tipus de comportament pertinent per engranatges, cigonyals i altres peces similars. Efectivament, ens trobem davant aplicacions que suporten uns estressos mecànics moderats i on, per motius de seguretat, preferim que la peça es deformi (fet que indueix el bloqueig de l'engranatge) abans que es trenqui i pugui transmetre els estressos mecànics a altres peces de l'entorn.

En tercer lloc, si busquem un aliatge amb un comportament força dur i resistent als estressos mecànics (alta resistència al desgast), optarem per un acer amb un alt contingut de carboni. Aquest tipus de comportament esdevé interessant per qualsevol eina de tall, on el material emprat requereix una duresa superior als objectes que volem tallar.

En quart lloc, si busquem un aliatge amb una duresa molt important, ens orientarem més aviat per foses o ferro colat. Degut al seu comportament fràgil (trencament sense signes previs de deformació), l'ús d'aquest tipus de materials és actualment limitat a aplicacions amb uns requeriments molt alts en termes de resistència als estressos mecànics, com pot ser un volant d'inèrcia d'un automòbil. Així mateix, aquest tipus de

materials poden ser utilitzats en aplicacions amb un risc en termes de seguretat reduït, com ara les tapes de clavegueram.

Finalment cal destacar que, en estructures complexes on els estressos mecànics no són homogenis, sovint hi trobarem una combinació entre aquests tipus d'aliatges. Un pont d'arc n'és un bon exemple.

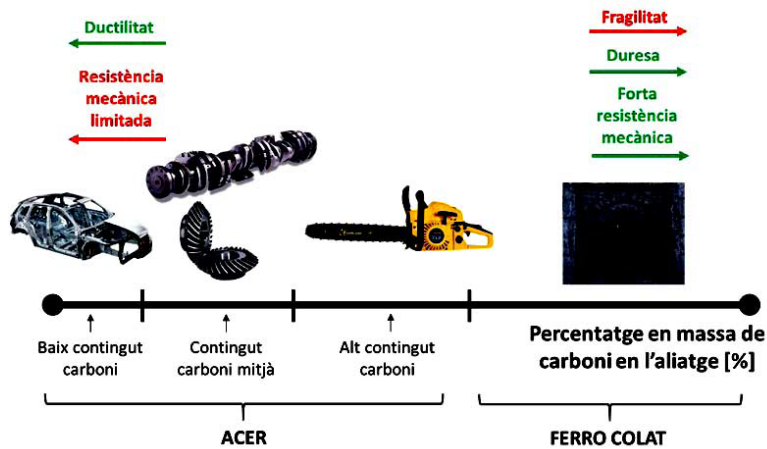

Figura 4: Propietats i aplicacions dels aliatges ferro-carboni. Com més baixa sigui la quantitat de carboni en l'aliatge, més alta la seva ductilitat però més reduïda la seva resistència als estressos mecànics. Com més alta sigui la quantitat de carboni en l'aliatge, més alta la seva fragilitat (més baixa la seva ductilitat) però més alta la seva duresa i resistència als estressos mecànics.

En conclusió, les limitades propietats, en termes de resistència, als estressos mecànics del ferro pur (deformació del material a feble estrès mecànic) van portar els nostres avantpassats a imaginar l'aliatge d'aquest material amb carboni, amb l'esperança d'obtenir un material més dur i resistent al desgast. En aquest sentit, partint del diagrama de fases ferro-carboni, hem pogut discutir breument la influència del carboni en les propietats globals de l'aliatge. En particular, hem observat la gran versatilitat d'aquest tipus d'aliatges, obtinguda mitjançant l'adaptació de la seva composició. Sense cap dubte, aquest tipus d'aliatges gaudeix d'unes propietats interessants per un gran ventall d'aplicacions, fet que n'explica la gran popularitat en la societat actual.

Fonts bibliogràfiques:

Wikipedia, "Acer", consultat el 05/05/2022. URL: <https://ca.wikipedia.org/wiki/Acer>

Elements químics, "Abondance dans la croûte terrestre", consultat el 21/05/2022. URL: <https://www.elementschimiques.fr/?fr/proprietes/abondance/abondance-dans-la-croûte-terrestre>

UPC, "Aliatges fèrrics", consultat el 05/05/2022. URL: <https://tecnologiaisostenibilitat.cus.upc.edu/continguts/materials/2.-materials-metal-b7lics/2.1-aliatges-ferrics.org>

FAUNA DEL TERME

Isidre Drudis Bellmunt

LLANGARDAIX OCEL·LAT O COMÚ (*Lacerta lepida* [= *Timon lepidus*])

És un saure de la família dels lacèrtids. És un llangardaix de mida molt gran. Pot arribar a superar els 70 cm de longitud total. Té cos el robust, amb el cap gros i ample. Viu preferentment en terrenys secs, amb poca vegetació, propers a camps de conreu i zones de bosc obert, i sovint s'amaga sota els matolls, entre pedres o en caus. És molt ràpid i és capaç de pujar per troncs o murs de pedra.

Els mascles són més grossos que les femelles, amb el cap, les extremitats i la cua més desenvolupades. Els adults són de color verd o bru, amb ocells blaus als costats del cos i amb el ventre i la gola groguencs o verdosos. Les femelles són una mica més brunenques i no tenen les taques blaves tan marcades, i els animals molt vells presenten un aspecte negrós.

És una espècie diürna, que és més fàcil de veure a la primavera i estiu a les hores de sol més intens insolant-se per mantenir la temperatura corporal.

Es manté inactiva durant els mesos d'hivern i incrementen l'activitat a mesura que va augmentant la temperatura. Quan arriba la primavera, els mascles es mostren territorials i agressius.

És una espècie ovípara, amb una posta a l'any entre 7 i 25 ous, segons la mida de la femella. Els joves són insectívors, però els adults s'alimenten d'altres rèptils, com petites sargantanes, petits ocells i mamífers petits com musaranyes i ratolins.

En cas de perill deixen anar la cua, la qual torna a créixer uns 2 mm cada dia fins a regenerar-se del tot.

UNS ANYS DURS I DIFÍCILS

Laura Farran Botargues

Les guerres sempre comporten tragèdies, profunds malsons que marquen la vida de les persones, provoquen afectacions emocionals molt difícils de superar i els nostres mecanismes de defensa les releguen als espais allunyats del nostre subconscient, allí on només poden afectar-nos mentre dormim i que intentem oblidar quan estem desperts.

En el dia a dia quotidià, no se'n vol parlar i no s'hi vol pensar de manera que, refer una dura història personal requereix un treball d'investigació perquè la memòria oral ho ha volgut recordar poc.

Amb el pas del temps, aquests anys durs i difícils que marquen una de les etapes més vives i enèrgiques de les persones: la joventut, es mereix un record i un homenatge als sofriments d'aquestes persones que van aconseguir sobreviure en una de les pitjors fases de la nostra història contemporània: la Guerra Civil i la Postguerra.

Entre aquests humils herois, en **Pepito Iglesias Oró (Cal Pitanyo)**, que va poder resistir, com tants altres, la crueltat de la guerra i la persecució posterior.

En Pepito Iglesias Oró, va néixer a Artesa de Lleida, el 22 de desembre de 1917. Després dels anys d'infantesa i els primers de la joventut, dedicat a la senzillesa de la vida pagesa, arribaria el moment de fer el servei militar enmig de la Guerra Civil (1936-1939) i aquí comença el seu periple.

Pepito Iglesias

Formaria part de la Quinta de 1938, ara bé, l'evolució del conflicte faria que fos cridat a files, el setembre de 1937.

Enmig d'una guerra cruenta i amb una matussera instrucció a la guarnició militar de Girona, seria destinat a la 144 Brigada Mixta.

LA 144 BRIGADA MIXTA

Aquesta Brigada estaria formada per part dels efectius dels Batallons de Muntanya de Girona i passaria a formar part des del juny de 1937 de la 44ª Divisió. Aquesta formaria part al seu torn del XII Cos de l'Exèrcit Popular Republicà.

Amb la 144 Brigada Mixta va haver d'anar al front a la zona de Mediana (Saragossa) dins la campanya d'Aragó. Els resultats serien pèssims, marcats per la descoordinació i la deserció del cap de la Brigada, *Alvaro Cruz Urruti* que es va passar a les files franquistes. Derrotada a la localitat de Quinto, els nacionals els van fer retrocedir fins a Fraga.

Els mesos de maig i juny de 1938 va estar destinat a la zona de Lleida, defensant les línies republicanes del Front del Segre. Dels combats en aquesta zona explicava que a la seva divisió hi havia molts nois de la *Lleva del Biberó* (haviem de ser cridats a files el 1941, però van ser mobilitzats amb 17 i 18 anys), alguns morien defensant el Cap de Pont de Vilanova de la Barca. Allí resistirien els embats de les tropes nacionals fins al 21 de maig i des d'allí es desplaçarien a la localitat de Seròs on participarien en l'atac contra aquest cap de pont, defensat per les tropes franquistes.

Aprofitant que el pont del riu Segre no havia estat volat, a l'indret anomenat Costa de la Barca van ajudar la 135 Brigada Mixta a conquerir-lo, però no van tenir èxit.

El 9 de setembre de 1938, com a integrants de la 44ª Divisió, van haver de participar en la *Batalla de l'Ebre*. Afortunadament, en aquesta cruenta batalla, la seva brigada no va tenir un paper rellevant i només es va limitar a llençar propaganda sobre un batalló del *Regiment Sant Marcial* de la 4ª Divisió de Navarra, que va respondre amb les mateixes armes.

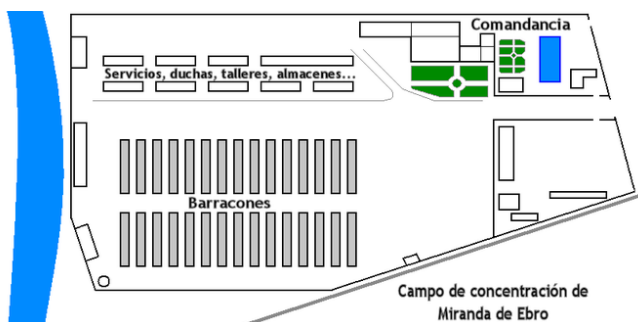
Després de la retirada de les tropes republicanes, perduda la *Batalla de l'Ebre*, les tropes de la seva divisió van intentar reorganitzar-se i oferir resistència a l'avanç de les tropes nacionals en la *Campanya de Catalunya*. Així es van atrinxer a Juncosa intentant la seva defensa sense èxit i van sofrir nombroses baixes (274 baixes del 573 Batalló) i de manera que quedaren només 236 homes en condicions de combatre.

Incapaç la seva divisió, de poder frenar la pressió de l'exèrcit nacional, va emprendre la retirada cap a la frontera francesa.

El 28 de gener de 1940 procedent de França, va entrar a l'Espanya Nacional on seria capturat i traslladat al camp de concentració de Miranda de Ebro.

EL CAMP DE CONCENTRACIÓ DE MIRANDA DE EBRO (BURGOS)

El camp de concentració de Miranda de Ebro va entrar en funcionament el 1937. Estava situat en un paratge a prop del riu Bayas, amb bones comunicacions tant per carretera com per ferrocarril i amb aigua abundant per la proximitat del riu. Allí es trobava una fàbrica en estat de semiabandó "*Sulfatos Españoles SA*", empresa de capital francès dedicada a l'elaboració de sorres especials per a obtenir vidre i que seria requisada pels militars. Les requisites de terreny continuarien amb terrenys propers, fins i tot els terrenys pertanyents a un circ de la família Corzana que oferien l'espectacle *American Cirque* i que seria abandonat amb l'esclat de la Guerra Civil.

Plànol del Camp de concentració de Miranda de Ebro

Els militars aprofitarien els materials del circ per la construcció del camp: puntals, lones, sogues, grades i sobretot taulers de fusta que serien emprats en la construcció dels rústics barracons, oficines, garites i les singulars latrines que es trobaven suspeses sobre el riu Bayas.

A l'arribada al camp, els presoners rebien dues manetes, un plat i una cullera. El menjar era escàs i pobre: una tassa de líquid fet amb aglans torrats, com si fos cafè, sopa (líquid on hi surava algun tros de carn o

peix) i pa negre. Hi havia una cantina on podien adquirir menjar, però a preus de mercat negre.

L'amuntegament, la fam, les insuficients mesures higièniques i el treball, van fer proliferar malalties: la disenteria (la més abundant), era coneguda pels presoners amb el nom de "*miranditis*", adquirida a conseqüència de la ingestió d'aigua sense filtrar del riu Bayas. Les malalties de tipus pulmonar també eren freqüents ja que els hiverns eren llargs, freds i humits. Els barracons eren de fusta i el sòl de terra, la majoria dels interns no tenien el calçat adequat i tampoc roba d'abric adequada.

Sobre la seva estada en aquest camp de concentració, sempre repetia la mateixa frase "*Vaig passar moltes penúries*".

Els presoners eren classificats en diferents categories, simplificades en *afectes*, *desafectes* i *dubtosos* a l'espera d'un aval que els ajudés a lliurar-se del camp de concentració.

Amb la classificació de *desafecte*, la família s'esforçaria per aconseguir-li l'aval, demanat a l'Ajuntament d'Artesa de Lleida. La documentació requerida no va arribar i en Pepito Iglesias seria enquadrat en un Batalló de Treballadors.

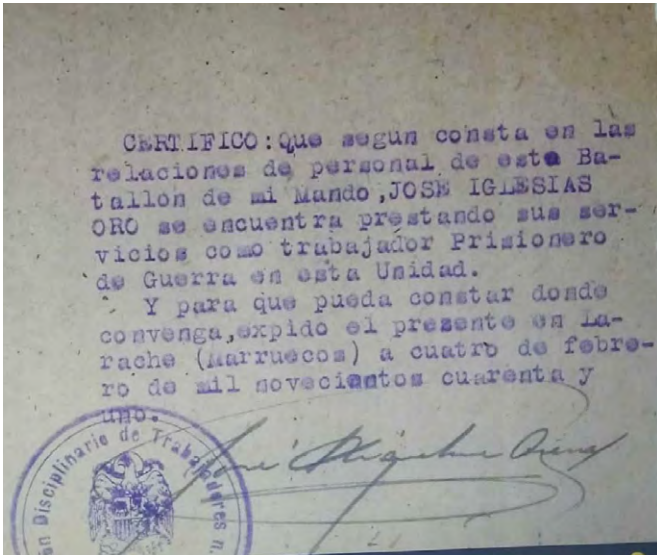
El mossos José Iglesias Oro va ser classificat com a "pendent de classificació" al no rebre la documentació requerida a l'Ajuntament d'Artesa de Lleida. Amb data del 13 d'abril de 1940 es va rebre ofici de l'Ajuntament de Miranda de Ebro respecte la seva talla i reconeixement mèdic i es troba enquadrat al Batalló de Treballadors nº 146. (1)

BATALLONS DE TREBALLADORS

Com la majoria de presoners passaria a ser mà d'obra barata en tasques de reconstrucció, enquadrat primer en el Batalló de Treballadors nº 146.

*Els Batallons de Soldats Treballadors- BBTT- serien el destí d'aquells que tornaren de França en finalitzar la guerra, sense altre delictes que haver estat mobilitzats pel govern de la República. Aquests presoners serien convocats novament per a fer el servei militar "*la mili de Franco*" i s'enquadrarien en Batallons de Treballadors.*

Les seves tasques serien fer treballs de manteniment al mateix camp de concentració i fer treballs per a l'Ajuntament de Miranda: condicionament de camins, carreteres, vies ferroviàries..., neteja del riu Bayas, tallafocs a les muntanyes properes, reparacions en edificis religiosos...

Segons l'Extracte de Revista per al Comissari del Depòsit de Presoners de Guerra de Miranda de Ebro, exemplar per al Tribunal de Comptes, en Pepito Iglesias, seria destinat a reparacions de línies ferroviàries en direcció a Irún. Segons consta, se li pagaven 2,25 ptes., per dia treballat. Moltes vegades s'anotaven els dies meritats, però la majoria de vegades no s'acabaven pagant. (2)

El 4 de febrer de 1941 seria traslladat a Larache (Marroc) en formar part del Batalló Disciplinari de Treballadors nº 94 , 4º Companyia (BDST), per tal de prestar els seus serveis com a treballador presoner de guerra.

Acampats en una zona propera a Tànger, el seu Batalló efectuaria tasques de fortificació a pic i pala, a la zona de Punta Cires, un lloc estratègic de la costa nord marroquina. Les tasques de defensa militar que els presoners efectuarien en el Protectorat del Rif, responien al temor del govern franquista de sentir-se amenaçat pels combats que es produïen a la campanya de l'Àfrica del Nord, en el context de la Segona Guerra Mundial.

Si una frase definia la seva estada en aquest batalló era: "fam, misèria i cops, sobretot fam".

Seria llicenciat d'aquest Batalló de Treballadors el 5 de maig de 1941, gràcies que per fi arribaria l'aval demanat a l'Ajuntament d'Artesa de Lleida:

Contestant al seu escrit nº 4456 , els comunico que José Iglesias Oró del reemplaçament de 1938 va observar tan abans com després del gloriós moviment nacional , bona conducta, no pertanyent a cap partit polític, ni entitat sindical, si bé es va afiliar a la UGT . Incorporant-se a l'exèrcit roig quan va ser cridada la seva quinta , va romandre a França quan es va produir l'ofensiva contra Catalunya , fins als primers dies

de 1940. Va ser classificat INDIFERENT per aquesta Junta local. (3)

La seva classificació com INDIFERENT significava que no tenia cap antecedent ni favorable ni desfavorable i que havia servit a les files de l'exèrcit republicà amb caràcter forçós.

Hi consten els avals de Bautista Batlle Bosch (ca l'Ambrosi), i José Oró Garrós (cal Tomàs), d'Artesa de Lleida.

INCORPORACIÓ A FILES

Pepito Iglesias amb l'úniforme

La seva filiació (fulla on es registraven una sèrie d'aspectes físics i socials del recluta), va tenir lloc al camp de concentració de Miranda de Ebro, feta per l'Ajuntament d'aquesta localitat , el 15 de març de 1940, amb el reconeixement que el declarava útil per entrar a la caixa de reclutes, amb el número 7, com a part del reemplaçament del 1938.

El 10 de maig de 1941, segons informes rebuts de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida, es revisaria la seva situació i els seus antecedents i donada la seva classificació d'INDIFERENT en relació al "Glorioso Movimiento Nacional" seria incorporat a files.

Don Gregorio Villa Tolosa , tinent coronel de la Caixa de Reclutes nº 40 de Lleida, certifico la rectificació de l'allistament del mosso José Iglesias Oró facilitada per l'Ajuntament d'Artesa de Lleida i en vista dels antecedents del mosso abans citat, queda conceptuat com a Indiferent al Glorioso Movimiento Nacional. (4)

Tal i com s'ha indicat, seria obligat a tornar a fer el servei militar, entrant a caixa l'1 de setembre de 1941, com a soldat de segona per a un període de 18 anys.

Seria donat d'alta al Regiment d'Infanteria Sant Quintín nº 25 (tercera companyia i quart batalló), s'incorporà en aquest cos a Valladolid i jurà bandera el 19 d'octubre de 1941.

El 13 de juny de 1943 seria llicenciat i deixaria de formar part de la força activa del Regiment nº 25 i a l'haver fixat la seva residència a Artesa de Lleida, quedaria a disponibilitat o a la reserva, havent estat donat d'alta al Centre de Mobilització i Reserva-CMR- del Regiment d'Infanteria nº 16, situat a prop de Badajoz.

El 6 de novembre de 1943, seria donat de baixa al CMR anterior i donat d'alta al Batalló de Muntanya nº 2, de nova creació i de guarnició a Lleida.

Pepito Iglesias amb els seus companys durant la mili (baix a la dreta)

Cada any es revisaria la seva situació de reservista i l'any 1948 se l'inscriuria a l'Agrupació Mixta de Muntanya nº 12 (Llavorsí).

L'any 1951 aquesta Agrupació Mixta de Muntanya, passaria a denominar-se: Regiment de Caçadors de Muntanya nº 12 (Seu d'Urgell).

Finalment, l'1 d'agost de 1955, causaria baixa al Cos abans mencionat i se li concediria la llicència absoluta.

Aquell mateix any, a prop de complir els 38 anys, es casaria amb Josepa Gallart Falguera. És el punt d'inflexió que marca ja una vida normalitza-

Els fills i la filla

da, dedicada a la seva professió de pagès i en el seu entorn familiar.

Des de la seva mobilització a les campanyes militars del 1937, fins a la seva llicència definitiva a l'any 1955, haurien passat divuit anys. Uns anys molts durs, els compresos entre la Guerra Civil, la repressió que va sofrir a la Postguerra i uns anys difícils, plens d'incertesa, marcats per les destinacions de la segona incorporació a files i la disponibilitat i dependència de les instruccions militars que li suposarien els llargs anys a la reserva.

Sempre manifestava que "no havia tingut joventut" i aquest relat biogràfic n'és un exemple.

Considerem que la joventut és una etapa de la vida marcada per l'entusiasme, la vitalitat, els somnis, les metes que un es planteja aconseguir, una porta oberta cap al futur. Per a alguns, però, va ser una lluita de supervivència i resistència, amb l'objectiu de poder retornar a la seva llar i amb els seus.

FONTS D' ARXIU CONSULTADES:

1,3,4 - Archivo Militar de Ávila

2 - Centro Documental de la Memoria Histórica (Salamanca)

Archivo Militar de Segovia

Archivo Tribunal Militar Barcelona

PENSAMENTS I REFLEXIONS

Antoni Garrós Solè

AMICS

¿A qui podem dir Amic?, Company, vol dir: qui comparteix el pa amb mi, però amic? Té moltes interpretacions i cap és bona, ja que (qui no te la fot te la fotogrà!), per descobrir-ho només cal anar uns dies en cadira de rodes i es veuen més bé els punyals, que duen moltes mans! I els somriures, que surten del cor de gent amb qui no havies parlat o només, quatre paraules abans d'anar amb cadira!

I descobreixes que sabien moltes coses de tu! Penses (tant de bo no sàpigues res més), però si vols t'ho explicaré! Que diré, com aquell qui estigui lliure de culpa, que tiri la primera pedra! Ell mateix va deixar a

terra la que duia a la mà! No recordo que hagués dit res més!, sense afegir: i tu vas fer això i això altre, però tots ho van entendre! Era al començament del segle I, i començava una altra història i, així començarà el llibre! Que porto dos anys escrivint! Però ara he d'ordenar i trobar qui el vulgui editar!

M'agradaria fer les paus amb tothom i explicar-los el que vaig fer "malament i sense repartir bufetades com als Òscars i poder donar-los la mà i que me l'apretin, fort! Ja sé que demano massa, però no m'agradaria marxar i que algú pugui dir *ja era hora que marxés aquest f. de p.!*, o ho pensés!

ARTESA de Segre i ARTESA de Lleida

D'ARTESA de Segre, camí d'Andorra, oi? No, de Lleida! Hem passat de no conèixer-nos ningú a ser Artesa - París - Londres! A l'Artesa que ningú no es coneix. De la primera Artesa, tothom sabia el que dinàvem a cada casa i qui roncava més a les nits! I quina dona dormiria! A la segona fan una obra monumental i no he trobat ningú que em pugui dir què hi fan! Quina Artesa prefereixo? Totes dues m'agraden i no sabria viure en un altre lloc!

No sé si és culpa d'internet o de la tele, però ara si comprem un diari no és per fregar les rajoles, ni per emprar-lo a Cal Felip! Ara tothom sap l'última cançó de..., no dic de qui, ja que vaig baixar del tren amb el Raimon, o amb "la Salomé" per ser exacte! Ni tot eren flors i violes abans ni cards ara! Els col·leccionistes de cactus saben que n'hi ha de punxencs amb flors ben boniques!

Doncs així entenc Artesa. Que tothom visqui al seu aire i sense fer la punyeta al veí! I el Gran Descobrimet: Existeixen les pedres de les arcades, embolicades i numerades, al Futur Museu del Carrer Major de Lleida! Però tant costava posar-les al seu lloc al "reformat" La Vileta? És una pregunta que no espera resposta. Però demano

que el proper Alcalde sigui d'Artesa i si pot ser de més de 70 anys i/o hagi conegut els carrers del poble amb fang fins al genoll, quan plovia i hi havia canelobres als carrers a l'hivern! I ho dic jo que vaig votar en blanc (ARA hauria de posar un adjectiu, però tots es queden curts! Com podeu suposar no faig campanya, però venc el vot!, a qui més estimi Artesa! I que tornin Els Trincos i cantin "Artesa, mon amour!" I Demà Sant Isidre! I TAL DIA FARÀ UN ANY!

Fotografia: M. À. Florensa

PLANXA!

Ahir vaig fer la gran planxa, vam anar amb el fill a fer unes gestions a l'Ajuntament i pel camí vam trobar una noia que em diu: Et llegeixo a La Femosa! i jo li responc: *perdona'm per no haver-te demanat permís per a escriure del teu germà!* I ella em respon educadament, *em sembla que*

t'equivoques! Sóc la Mari Carmen del Fernando! Ja em semblava que no era tan cridota com La Ramoneta, però des de la cadira no hi fa res dos anys més o menys! Només s'aprecien somriures o no i totes dues me'n fan! Però badoc ho sóc com sempre!

CANÇONS I MÉS CANÇONS

Portava uns dies amb una cançoneta, que em sonava al cap i no recordava de qui era! I al final ja creia, que me l'havia inventat, per allò de: QUI NO TÉ FEINA se l'inventa! Era una cançoneta "patxanguera", que parla del nom d'un veí, amb qui faig competicions i "em deixo guanyar", per allò de que quan érem petits m'agafava de la mà i cap a la plaça o al cinema! Tornant a la cançó, diu: Nom, nom!... on tens la dona?, al llit, que no està bona! i fins aquí vaig dir, però ell la va acabar, però no l'escriu ja que ara al 2022, seria objecte de censura! , masclisme!, i mil coses més! i foguera no ¡perquè està "mal vist! Però ,no per ganes!

Quin temps era millor?, aquell, que podíem cantar i jugar a la font? O aquest que no tenim font? ..ni cantem?. Que quedi clar que no érem àngels! Però dimonis tampoc! només aprenents d'homes.! El nou alcalde hauria de saber cançons d'aquestes!, i trepitjat el fang dels carrers! I si no és demanar, massa, que hagi fet, o col·laborat a fer una Catifa per Corpus! Hi ha menors de 80 anys, més que preparats i només fa falta que presentin candidatura! Que, almenys un tindrà el meu vot! Per allò de ¡Salvem Artesa.!

ELECCIONS

Ja es comencen a sentir noms electorals i espero que aviat hi hagi campanya a Artesa. Aquesta vegada votaré nom havent preguntat abans el programa! Ja sé que no vaig aprofitar el temps que vaig estar a l'Ajuntament i em reca! Ara demanaria, qui vulgui ser alcalde, únicament que estimi Artesa, la qual cosa vol dir l'ahir, l'avui i el demà i, si no és demanar massa? Que hagi après a caminar pels seus carrers! O que pugui passar un examen amb preguntes com: Què era el Rayas?, i la "Edelvives N°3"?, i la canya de Mossèn Anton?, i el Pont del Sabater?, i fer l'arnelleta? i l'Arcada de la Vileta? I la pica de la Font? I un qüestionari de 50 preguntes, des del delme a ferrar una mula! ...

Per allò, d'una cançó que diu: Qui perd els orígens, perd la identitat! Com es pot ser alcalde, sense orígens? L'avui, "malament que pesi a molts", està construït sobre un passat! ben nostre! Què poden dir ? Què anàvem a robar sarmenyas? I bones que eren! Fèiem fones, arcs jugàvem al voli. I fones. I ¡vam aprendre moltes coses a les palleres! Però amb tres parenostres, ja quedaven totes perdonades! Això ho he pensat mirant coses de l'any de la "Picassor", que seria bo, que Artesa tingués un lloc on guardar-les i remirar -les! De la meva collita només hi puc aportar plantes i xapes de cava, però aquestes prefereixo canviar-les, ja que me'n falten moltes! I si desapareix la covid espero poder-ho tornar fer!

HO HE TORNAT A DIR!

Ahir mateix vaig prometre que no ho diria més, i aquest matí ho he dit (això és una putada!, havia saludat a les filles, d'una manera educada, però quan he vist la Maria del Carme, l'Antonio i la Teresina, ha sortit el meu jo, i no he pogut callar o dir una altra cosa!

De fa anys sabia que estava malalt, però, quan tot just m'aguantava dret i feia quatre passes, ell, i la seva dona estaven a la rotonda, animant-me! I dient allò

de "tu pots!" i els metges que diguin el que vulguin! M'ho vaig interioritzar i avui puc fer unes quantes passes i reia, quan s'enfadaven amb ell, la dona i les filles perquè havia volgut sortir a caminar sol i es quedava assegut una estona al bar! Però aquestes coses "de nen petit", només les podem entendre, els qui ens hem convertit en "nens petits" i no "volem veure la feina que donem", jo el primer! el vull recordar al magatzem amb el seu germà, amb qui ara s'haurà retrobat!

QUAN ESTUDIAVA

Quan estudiava, em van fer estudiar una obra d'OVIDI, però resumida traduïda, l'original no l'he tinguda mai a les mans, ni ara sabia llegir-la, i si ho fes no entendria res! El llatí el vaig aprovar amb nota, però l'he oblidat amb matrícula i, no en recordo res tret del *rosa-rosae* i el *sum, es, est!* I no ho dic content, al contrari! Què diria ara Ovidi? Explicaria les "diferents" maneres d'estimar? O millor, "els Diferents, subjectes de l'amor"? "Encara que les bacanals estaven a l'ordre del dia i els Herois, no diguem! O quan deien que "Juli Cèsar era el marit de

totes les dones de Roma i l'esposa de tots els seus Centurions! Ho deien sense pensar el que deien?" Només per tocar-li la moral? I el Gran Alexandre i els seus amics? I la cicuta de Cícero?

Tot això a causa d'un mural a l'entrada de la Guarderia !barretada! i perdoneu que em passés per alt el dia de la seva confecció. Vull felicitar, ara no sé si ho he de posar en masculí o femení, ja que si empro el que s'emprava al meu temps em diríeu ¡masclista! i igual algú m'escoixa encara una mica més!

M'HE FET GRAN!

Des que escric als nets reconec que m'he fet "molt gran". Ara seria incapaç de votar en blanc en unes eleccions municipals i no donaré el vot a una llista, del partit que sigui, que al final "tots són iguals! Que la llista no l'encapçali un artesenc, o que a la llistano hi hagi gent d'Artesa de més de 70 anys! Per raons obvies, no m'hi presentaré, però crec que els majors de 70, recordem una altra Artesa, que volem que torni, no n'hi ha prou amb tenir els carrers ben ratllats? Un munt de banderes al balcó de l'Ajuntament i, actes per la Festa Major!, i que es reformi la Vileta i el que més estimem, continuï, embolicat i numerat al futur "Museu del Carrer Major de Lleida"!

S.O.S.

Com a fill del 1945 i amb "un peu a cada banda", demano que s'obrin tots els arxius! I que siguin públics! Sóc fill de pare comunista, però de dretes i de mare dretana, però segons el Sr. Eloi, d'esquerres!, ja que malgrat ser falangista i de l'AUXILIO Social? Ella va prometre que, em deixaria llegir els llibres on anotava el repartiment de la llet en pols i els altres aliments, però l'única cosa que em va donar és la fotografia, de l'última renovació del D.N.I., que és l'única cosa que conservo d'ella. Ja que entre germanes, cunyades i nebodes de la mare va evaporar-se tot el que em recordava a ella! Misteris de la matèria *post mortem*! Si em quedava alguna cosa amb les obres van acabar de desaparèixer!

A casa guardem com un tresor, la pintura de la Vileta, penjada on va triar ella!, i que espero no es mogui mai del lloc! Ni cap de les seves coses ja que així la recordem a ella. Si hi ha gent que pot anar a Fátima o la tenen a casa en imatge! Per què no podem tenir nosaltres la Tieta a casa? Mentre escric això tinc al davant l'estampa de Sant Isidre, que em va regalar l'alcalde l'any passat! M'agrada col·leccionar coses i m'agradaria poder-les ensenyar, però no val a abaixar la guàrdia pel covid!

Mireu que guardo coses, que si mai obrim un museu, podrem ensenyar dient de qui era! Com el Missal de La Maria del Panes! Que quan el toco la recordo com m'explicava el viatge a Lourdes! El poder que tenen els papers! Però de la família només tinc les fotocòpies que de tant en tant em donava, el Joan i les que vam aconseguir a Vic! Com presumeixo de padrí "lanaparatorix"! I més tard "raier"!, que als temps actuals potser seria ministre de la U.E.! com ho és un altre raier. Però, del Berguedà.! Però no dec ser l'únic ja que temps enrere un puigvertenc em va dir: *guardo un diploma signat pel teu sogre, ja que quan me'l va entregar em va dir que ell també tenia una padrina de Puigvert, i em va tractar com si em conegués de "tota la vida"*. I un era socialista i l'altre no! I es van entendre i parlar i ara sembla que tot sigui ¡TABÚ!

HO HEM LLEGIT A...

Diari Segre, dijous 02-06-2022

Els cables elèctrics d'un dels carrers afectats.

Protestes a Artesa per avaries en aparells per pujades de tensió

MARÍA MOLINA

ARTESA DE LLEIDA | L'ajuntament d'Artesa de Lleida ha rebut una vintena de queixes per les contínues avaries que provoquen en electrodomèstics, ordinadors i sistemes elèctrics les constants pujades de tensió en l'estesa de llum de la població. Segons l'alcalde, Pere Puiggròs, l'afectació se centra en els carrers Nou i Raval de la Senyora Victòria i s'han intensificat des de mitjans del mes de març passat.

Dimarts passat a la nit es va produir un altre tall després d'una pujada de tensió i fins a la una de la matinada no es va restablir el servei. L'apagada va causar danys en un habitatge per valor de més de 6.000 euros perquè es van cremar dos ordinadors, el motor de la porta del garatge, l'aire condicionat i altres petits electrodomèstics, segons va explicar

Josep Gallart, un dels afectats. L'alcalde va atribuir tots aquests problemes al fet que les línies elèctriques daten dels anys seixanta, són molt antigues i la seua instal·lació és molt deficitària.

Va culpar Endesa de falta

DESPERFECTES

L'apagada registrada dimarts passat va causar en un habitatge més de 6.000 euros en danys

de manteniment i de no renovar el cablatge per a més seguretat ja que, va remarcar, aquestes incidències són contínues.

Fons de la companyia van indicar que revisaran les esteses i que es resoldran els problemes que es trobin per garantir un millor servei i més segur.

KYOTO: UNA CIUTAT DE CONTE

Joan Ramon París Oró

La millor guia de viatges que existeix és molt explícita quan es refereix a aquesta ciutat: Textualment diu "Kyoto és una ciutat que s'ha de visitar el menys una vegada en la vida".

L'edifici de la nova estació crea el mateix efecte que els creients tenien quan traspassaven el llindar de les imponents catedrals gòtiques. Et sents diminut davant una sèrie de nivells que oscil·len elevant-se fins al sostre. De fet, el vestíbul sembla l'entrada d'un rusc, en la qual els insectes són els soferts passatgers que transiten atordits en qualsevol direcció sense solta ni volta.

En el primer nivell, es troba el flamant hotel Granvía, que com el seu nom indica és un sentit homenatge a l'exotisme que prové d'Occident. L'oficina de turisme que és de les poques de la ciutat i que està situada just enfronti, crida l'atenció pels pocs clients que rep. En un despatx monumental m'atenen sense tot just cua, això sí amb la mateixa rutina que ho fan a Barcelona.

En sortir, al lluny com si fos una ona magnètica que oscil·la pel magnífic edifici se sent un so festiu. Ascendeixo els nivells i surto a l'exterior on un grup d'estudiants toca compassadament el tambor. M'adono que l'estació, no és tan sols un lloc de serveis, sinó també un punt de trobada on es reuneixen per a celebrar efemèrides gran part dels seus ciutadans.

Kyoto va rivalitzar amb Edo (Tòquio) des de l'edat mitjana per a aconseguir la capitalitat del país. De facto malgrat ser una ciutat mil·lenària, va obtenir salvar millor les essències que la seva eterna rival.

La pluja impregna les corbes teulades d'un dels temples més populars de la ciutat. En el llindar del pati un grup de cirerers fa guàrdia permanent, i fa l'efecte que volguessin saludar a tots i a cadascun dels visitants del recinte. Des de la porta es pot observar l'ostentosa cerimònia en la qual els sacerdots vestits amb túniques negres realitzen els rituals. La gent agenollada, en silenci, escolta la dringadissa lleu d'una campaneta, la finalització dels oficis.

Quan entres en el Sanjusangendo t'adones que es tracta d'un temple completament diferent de tots els altres. En un edifici rectangular s'amunteguen milers de boditshavas que puguen escalonadament formant una muntanya. Milers d'ulls analitzen al visitant i al mateix temps et fan entrar en el món de la transcendència.

Aquesta unitat queda trencada pel gran Buda Kanon, estàtua de bronze que ocupa el centre del recinte i pels magnífics guardians protectors que al·ludeixen a la tradició hinduista.

Contemplant a aquestes figures em vaig adonar de la gran importància que l'hinduisme va tenir en aquell món i com fins i tot la seva filosofia plasmada en vigoroses obres d'art va arribar a influir en les terres nipones. Kyoto és coneguda mundialment per ser la ciutat dels temples, però això és tan sols una quarta part del que la ciutat pot oferir al visitant.

Temple Sanjusangendo

Ascendeixo lentament per la muntanya que condueix al santuari xintoista de Fushimi Inari, t'adones que aquest és el lloc perfecte per a aconseguir la il·luminació. La redondita escalinata coberta per les portes de fusta de vermell vermelló, semblen ser les portes d'entrada a una altra dimensió. Els toris (forces protectores) que així es diuen aquestes portes apareixen cobertes amb belles inscripcions de tinta negra sobre fons blanc. Més avanci les petites fonts amb els seus ídols són testimoni de la relació entre homes i déus. Els boscos de bambú en el fons, la successió de vermells, els fons de les teles blancs i negres, aquests contrastos a vegades opacs i altres vegades lluminosos indueixen al buit.

I d'aquesta manera, ascendint per aquell màgic túnel apareix un temple entre les canyes de bambú. Un lloc en el qual a part de les ofrenes, a penes hi ha res, tan sols els miralls en el qual s'observa la divinitat a partir dels seus reflexos.

La cerimònia del te, és simple però alhora profunda. En una tassa antiga en la qual es reflecteixen milers de tonalitats de diversos colors es diposita el líquid de to verdós i de suau aroma.

Santuari Fushimi Inari

Els integrants de la cerimònia, sense cap mena de distinció ni de rang, beuen compassadament mentre contemplen extasiats els instants que precedeixen a l'alba.

El museu és a penes una casa senzilla situada en una de tants carrers que serpentegen pel centre de la ciutat. No obstant això, a penes travesses la porta et trobes amb el fabulós tresor que alberga en el seu si. La casa taller del famós ceramista Kawai Kanjiro podria dir-se que es tracta d'una altra classe de temple on el genial terrissaire demostrava tot l'art que corria per les seves venes.

En diverses vitrines estan exposades diverses creacions de gots i plats amb el seu estil inconfusible. Una foto enorme de l'artista presideix l'estada on assegut en una butaca amb vista al jardí, el mestre deixava via lliure a l'esperit creatiu. El més interessant és l'observació de peces amb estil inconfusible en el qual sembla harmonitzar-se la tradició amb la naturalesa.

La situació geogràfica de la ciutat és excepcional, emplaçada en una àmplia vall, es troba envoltada de muntanyes en la qual els densos boscos s'entrellacen amb la ciutat. La major part dels més importants temples i jardins se situen en els seus vessants, la qual cosa promou una inoblidable fusió entre art i naturalesa.

Els jardins del famós actor Ochoji Sanso, estan situats en un enclavament meravellós del barri de Arashiyama. El que em va cridar l'atenció va ser com un actor dels inicis del cinema va poder acumular tanta fortuna com per a construir-se una mansió amb esplèndides vistes de la ciutat.

La finca ocupa tota una muntanya on es pot contemplar la casa d'estil japonès i portes corredisses. Pujant la muntanya et topes amb un petit temple en el qual el nostre personatge passava hores de retir espiritual. La sendera arriba a un mirador en la cús-

pide de la muntanya, des d'on és possible contemplar tota la ciutat als teus peus.

De facto el lloc ens parla de l'extremada opulència en la qual es movia el món del cinema en el passat, però també de com l'entorn li servia de privilegiada "font d'inspiració" per a crear els seus personatges.

En els animats carrers de la ciutat que confronten amb el riu, és possible veure molta gent abillada amb el vestit típic japonès. Elles en graciosos quimonos deambulen alegrement, mentre els homes, més solemnes es cobreixen amb robes fosques cenyides de cintes blavoses. Molts s'asseuen en els bancs per a contemplar el paisatge, la qual cosa recorda a les escenes goyesques.

El recorregut que hi ha entre Kurama i la veïna Kibune és excepcional. Tan sols cal muntar en un tren de via estreta que et porta en poc temps a aquestes valls pròximes a la capital però al mateix temps distant en el temps. És una zona que conserva l'aire dels temps antics, com si res hagués esdevingut a través dels segles.

La caminada pel bosc es converteix en una travessia fascinant a través de temples i camins de muntanya. La vista des de l'alt del temple permet observar a través d'enormes cirerers una ciutat que s'estén en la llunyana ratlla de l'horitzó. Una urbs assentada en una àmplia vall envoltada per boscosos pujols.

La pausa en els temples xintoïstes situats en el més profund del bosc, simbolitzen una volta a les essències, un canal obert cap al més profund de l'ésser humà.

Una geisha, vestida amb quimono, amb el rostre blanc a causa de l'efecte del maquillatge i els llavis rabiosament carmesí em somriu quan passo pel barri per antonomàsia de les geishas. No obstant això, Gion malgrat conservar el seu traçat que data de l'època feudal ha estat literalment devorat per contínues hordes de turistes que campen a pler pel barri. Va poder tenir el seu encant en el passat, però ara és un lloc a evitar.

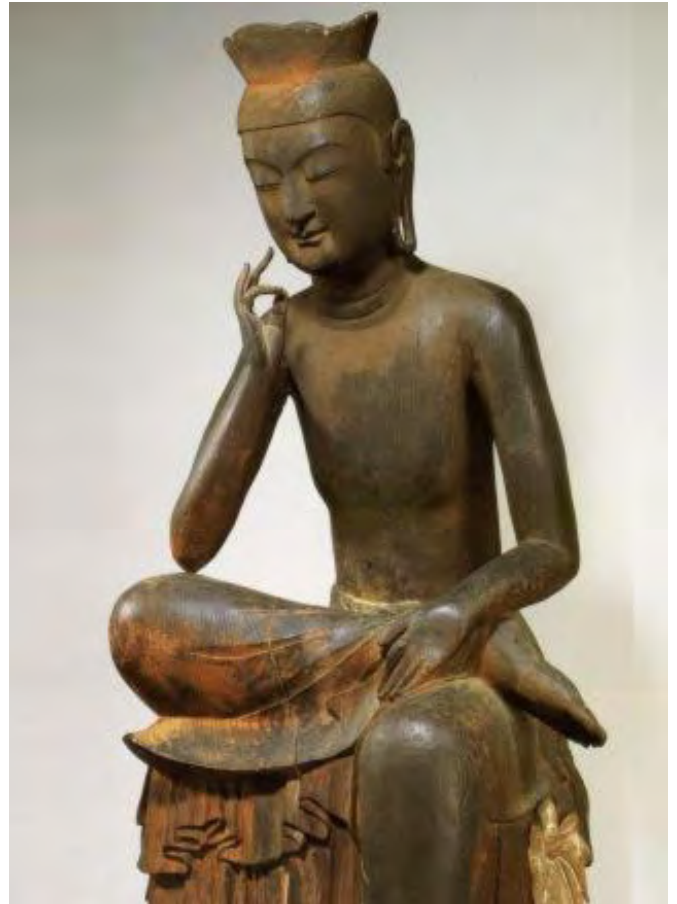
El temple Korjuji és un recinte que a penes es visita malgrat ser el més antic de la ciutat. En estar situat a mig camí del barri d'Arishiyama queda allunyat de les rutes turístiques. No obstant això, en el seu interior conté un tresor que destaca d'entre tot el vesteixo en l'art japonès.

Temple Korjuji

L'estàtua de fusta del bodhisattva Miroku Bosatsu és una "obra mestra" comparable a les millors obres de l'art occidental. Després de veure multitud de belles imatges en els museus de Nara o de Kyoto em vaig quedar absort quan contempli aquella obra tan allunyada dels canons clàssics. L'expressivitat del seu rostre, la força dels gestos contrasta amb la delicada harmonia del seu somriure.

Crec que amb tan sols veure una obra que convida a sentir un cúmul d'emocions grates, ja val la pena visitar la ciutat.

Estàtua de fusta del bodhisattva Miroku Bosatsu

HO HEM LLEGIT A...

Diari Segre, diumenge 05-06-2022

Un Memorial blaugrana

El Barça guanya la XIII edició del torneig benjamí, en record d'Antoni Bosch, a Artesa de Lleida || Organitzat per l'EF Intercomarcal, que va quedar tercera

L'equip del Barça que es va proclamar campió del torneig.

Un dels equips de l'EF Intercomarcal va acabar tercer.

REDACCIÓ

[ARTESA DE LLEIDA] El FC Barcelona es va proclamar campió de la XIII edició del Memorial Antoni Bosch de categoria benjamí, disputat ahir a Artesa de Lleida. Els blaugranes van batre a la final el Gimnàstic de Manresa (4-0). L'amfitrió, l'EF Intercomarcal (entitat esportiva que agrupa els municipis de Juneda, Puigverd de Lleida, Artesa de Lleida, Castellans i Torregrossa), va acabar tercer (durant la competició va guanyar el Barça 1-0) en aquest torneig que pretén ser un homenatge i un veritable reconeixement a la figura d'Antoni Bosch, que va ser entrenador de l'escola en els seus inicis. Per part de l'equip que va quedar tercer de l'EF Intercomarcal van jugar Pere Ruestes, Enric Cuartero, Eric Méndez, Haritz Corral, Marc Farrerons, Abel Bordialba, Aleix Sedó, Genís Poca, Pau Falcó i Gerard Cabral. Els tècnics són Roger Rubió i Oriol Moreno.

En aquesta edició hi van participar el FC Barcelona, el València, el CE Mig Segrià, el Gimnàstic de Manresa, l'AEM, l'Atlètic Segre, el CE Pla d'Urgell, l'Atlètic Lleida, l'EF Garrigues, l'EF Baix Segrià, el FiF Lleida, l'EF Noguera, l'EF Tarrega i l'amfitrió, l'EF Intercomarcal, que va jugar amb tres equips. Després de la disputa del torneig, va tenir lloc l'acte de clausura de la temporada 2021-22 de l'EF Intercomarcal, com un homenatge als equips de l'entitat en què juguen més de 200 jugadors i jugadores entre totes les categories. La festa esportiva va acabar amb un sopar i després hi va haver música en directe.

JORNADA DE PROSPECCIÓ DE FAUNA ÍCTICA

ADPN La Banqueta

El passat 28 de març de 2022 es va realitzar un inventari de la comunitat de peixos del riu Femosa a càrrec de la consultoria Gesna. Aquest treball va ser impulsat per l'ADPN la Banqueta, l'Ateneu Popular Garriguenc i el Centre Excursionista Borges-Garrigues. Aquestes tres associacions, juntament amb altres entitats, porten anys reclamant un major reconeixement i un millor tracte a aquest curs fluvial.

Els mostreigs es van realitzar mitjançant la tècnica de la pesca elèctrica

L'inventari es va realitzar en tres trams d'uns 100 metres de longitud. El primer a la confluència del Trull amb l'Espariguera, a l'aiguabarreig de les dues Femoses (Les Borges Blanques); a la confluència del fondo del Salat amb la Femosa (Juneda) i aigües amunt de l'accés sud al poble de Juneda. Els mostreigs es va realitzar mitjançant la tècnica de la pesca elèctrica, seguint les normes internacionals (UNE-EN 14001 sobre "Mostreig de peixos amb electricitat"; AENOR, 2003; AENOR, 2007). Aquesta tècnica consisteix a aplicar un corrent elèctric a l'aigua, amb l'ajuda d'un equip de pesca portàtil, que atordeix els peixos uns instants que és quan s'aprofita per capturar-los amb els salabres.

L'aiguabarreig de les dues Femoses va ser un dels punts on es va desenvolupar el mostreig.

Els peixos capturats es van identificar a nivell d'espècie i se'ls va mesurar la longitud, abans no varen ser retornats a l'aigua. En el primer tram, de cabals més migrats per situar-se pocs metres aigües avall de la confluència amb el canal d'Urgell, es varen capturar una trentena de barb cua-roig (*Barbus haasi*); un peix autòcton propi de cursos mitjans on les aigües són netes i el corrent variable, arribant a experimentar estiatges severes. Tot i preferir aigües fredes pot suportar prou bé les altes temperatures de l'estiu.

A dalt, gobi ibèric; al centre, Bagra; i a sota, barb cua-roig. Al marge esquerra, cranc americà.

En el segon tram, uns 3 km aigües avall del primer, la comunitat de peixos estava dominada pel gobi ibèric (*Gobio lozanoi*), seguida en ordre d'abundància per la bagra (*Squalius laietanus*) i el barb cua-roig. El primer es distribueix originàriament pel sud-oest de França i alguns rius del País Basc. A Catalunya es troba introduït a la conca de l'Ebre i afluents, competeix amb espècies autòctones com ara el barb cua-roig. La presència de la bagra és interessant ja que és un peix endèmic de Cata-

Instantània de la jornada al tram urbà de Juneda.

lunya que fa unes dècades va patir una regressió important de la qual sembla que s'està recuperant gràcies a la millora de la qualitat de les aigües en alguns rius. Pot arribar a tenir una llargària de 50 cm i un pes de prop d'1 kg. El seu règim alimentari és gairebé omnívor i a mesura que creix es va tornant més depredadora d'altres peixos i, a vegades, d'amfibis.

Finalment, en el tram de Juneda l'espècie més abundant va ser el gobi seguida del barb cua-roig. Com es pot veure, doncs, els mostreigs realitzats confirmen la presència en continu d'aquesta última espècie que hauríem de considerar com a emblemàtica de la Femosa. Això confirma la importància d'aquest riu en la conservació d'aquesta espècie.

A més de peixos també es varen pescar diversos exemplars de cranc americà, granotes verdes i, fins i tot, serps d'aigua.

Podem concloure que la Femosa és un riu ple de vida a pesar que la qualitat de les seves aigües. Es deteriora en el curs baix amb uns cabals més constants i elevats, però més carregats de nutrients que afavoreixen l'entrada d'espècies no autòctones. El curs mitjà presenta una major qualitat de l'aigua, un bosc de ribera més ben conservat i uns cabals més migrats que són l'hàbitat ideal per al barb cua-roig.

CARTA OBERTA A LA CONSELLERA DEL DEPARTAMENT DE DRETS SOCIALS

Antoni Garròs Solé

No puc dir de quina data és la carta, ja que no n'hi ha, però em veig en l'obligació de comunicar-li que he rebut carta del BBVA, comunicant-me que han ingressat al meu (c. c.) la quantitat, que heu cregut justa, que necessitava, per sortir endavant de l'ictus i rebre ajut.

No sé a quant cobra vostè l'hora treballada, però amb la quantitat assignada, no crec que puguin acompanyar a algun familiar impedit, si el té, ni una sola vegada al "reservat!". Ni crec que volgués que visqués, en una casa amb el terra brut i els vidres amb un dit de fang, ja que sembla que és això el que em desitja! Ja que la quantitat només és (per "a cura personal") i és igual si viu al Ritz o en un femer que, al final,

tots ens morirem! Però m'agradaria viure com a persona, el que em quedi de vida i no donar gràcies a Madrid.

Amb qui em vaig encarar, ja que La Generalitat o millor el seu Secretari d'Ensenyament a Lleida, em va dir que era: "un sinverguensa" (sic.! per voler cobrar més que el que cobraria ell per jubilació, ho tinc per escrit, i li ho vaig repetir per burofax, que guardo i hi ha testimonis vius que ho poden testimoniar! El burofax porta segell de Correus de sortida i rebut! Però, potser diu mentides? No em demani que em presenti per a polític si vull viure bé.!

Atentament,

LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES I L'AUTOSUFICIÈNCIA

Eulàlia Solà Miró

(Plataforma Lleida contra la MAT i els macro parcs eòlics i solars)

Darrerament hi ha una sèrie de termes que ens ocupen, tant per treure'n l'entrellat com per la manera de desenvolupar-los, cas que ens interressi com a municipi, un d'ells és, les Comunitats energètiques.

Què és una comunitat energètica? Es una agrupació de persones situada en una població, un barri, una Associació de veïns i veïnes...que es posen d'acord per produir, gestionar i distribuir electricitat verda de manera autogestionada tant pel veïnat productor com per altres veïns que s'hi vulguin sumar com a consumidors. Una de les primeres intencions és l'estalvi i també dependre, el mínim possible, dels oligopolis tradicionals en què el 90% de l'electricitat que produeixen i que nosaltres consumim, és d'origen fòssil (petroli, carbó...) o provinent de les centrals nuclears encara existents. Per tant, els objectius que es persegueixen son:

- Abaratir el cost de l'energia.
- Ajudar a pal·liar les emissions de CO2 i el canvi climàtic.
- Democratitzar l'energia.
- Participar en la sobirania energètica com a país.
- Fer front a la pobresa energètica des de l'autogestió...

Les instal·lacions d'autoconsum han anat creixent des del 2020 en què se'n van muntar 6.000 a Catalunya, la majoria d'àmbit domèstic, de comunitats se'n van instal·lar 23, però aquestes també han anat creixent. L'origen està en la política energètica de la Unió Europea dins del programa *NexGenerationEU* que pretén una transformació econòmica que impacta en el model energètic i que s'han anat succeint en les diferents lleis europees a partir del 2018, que fa seu el Reial decret 477/2021 que concedeix ajudes a les comunitats autònomes, tot col·locant les comunitats energètiques locals, de menys de 50 MW de competència autonòmica i no estatal, com un instrument clau cap a una societat descarbonitzada i resiliència. Aprofitant el poc marge que ens deixa la llei cal treballar, des de la ciutadania de Catalunya, cap a la sobirania energètica i la resta d'avantatges que el fet suposa.

En aquest sentit, quan la ministra va posar una moratòria a les nuclears pel 2035 i van començar a ploure subvencions d'Europa, els oligopolis de les elèctriques es van afanar a fer el canvi cap a les renovables i aquest interès per mantenir els privilegis va generar un munt d'altres problemes que perjudiquen tothom:

- Apujada del preu de la llum sota el raser del preu del gas.
- No es deixa abocar a la xarxa, amb una contrapartida econòmica digna, l'excedent de la renovable d'autoconsum, sigui d'un particular o provinent d'una comunitat.
- Una comunitat no pot servir energia més enllà d'un radi de 500 m. quan a França, per exemple pot ser de dos quilòmetres.
- Ocupació de terres de conreu, amb parcs solars i eòlics...
- Dependència dels oligopolis de sempre, filials de REE (Endesa, Iberdrola...) que imposen els seus preus i les seves lleis amb connivència amb el govern de torn de Madrid.

Segons la Directora de la Direcció general d'energia, Assumpta Farran, a les **Xenes Jornades Ambientals**, organitzades per la UB, va manifestar *"la necessitat de dotar la Generalitat d'una Companyia Elèctrica pública. En aquest sentit s'ha iniciat expedient per finalitzar o extingir les concessions de les centrals hidroelèctriques de la Cúbia a Ripoll i Vilana a Bescanó"*.⁽¹⁾ És ben

cert que seria d'una gran ajuda comptar amb les centrals hidroelèctriques i més si es pogués utilitzar l'energia generada per l'aigua de gran part dels embassaments del Pirineu de manera que poguessin ser reversibles en el bombeig. Encara que possiblement tindria un cost elevat, la posada en marxa o la renovació de la maquinària, aquest projecte seria definitiu i sostenible. Llavors sí que podríem dir que amb l'electricitat de les teulades privades i públiques, la de les Comunitats Energètiques més l'electricitat generada pels embassaments, en tindríem prou i deixariem de patir per l'ocupació de terres de conreu amenaçades, constantment, pels oligopolis i els seus macro parcs solars i eòlics.

Però del dit al fet hi ha una gran distància. No tenim notícia que s'hagi fet cap estudi en aquest sentit, tot i que des de la **Plataforma Lleida contra la MAT** es va fer, en una reunió amb la Diputació, una petició per fer un estudi amb l'assessorament d'un enginyer tècnic altament qualificat i d'àmplia experiència en els embassaments del Pirineu, el Sr. Antoni Tahull.

De moment les Comunitats energètiques és el que tenim més a l'abast de cara a iniciar la sobirania energètica i des de la nostra posició és al que podem accedir amb una certa garantia de cara als objectius exposat a l'inici.

De Comunitats Energètiques n'hi ha de diferent índole. Ens sembla que la més versemblant i possible, d'acord amb les nostres possibilitats, seria una ACC (Comunitat d'Autoconsum Col·lectiu) *en què diversos consumidors s'alimenten d'energia elèctrica provinent d'instal·lacions de producció pròximes a les de consum i associades entre si en un radi de 500 m.*(2)

Què caldria per muntar una ACC?

-Cal un grup de gent motivat, cal contactar amb les autoritats municipals, deixar-nos aconsellar pels tècnics de la nostra administració en aquest cas del Consell Comarcal del Segrià, escollir la forma del projecte i els objectius que volem...

Caldrà permisos, gestions administratives, un estudi de disseny i viabilitat, subvencions Crowfunding...

L'Ajuntament està obert a la proposta i s'ha contactat amb un tècnic del Consell Comarcal del Segrià perquè ens assessori en tot el recorregut, l'Antoni Cantero, que ens informarà, ben aviat, en una xerrada oberta a la població d'Artesa de Lleida.

També hi ha empreses de llarga experiència en el tema com *Coop57, Km 0, SomEnergia*,... que van posar en marxa el 2017 el *Germinador Social* per promoure iniciatives... Altres entitats ofereixen assessorament i formació per impulsar-les: SEBA, Ecoserveis...

Tenir la voluntat i buscar informació i assessorament és només l'inici, convençuts i convençudes que tot el que comença s'acaba.

Us traslladem des d'aquestes planes aquesta engrescadora proposta tot desitjant que tingui la rebuda que mereix. Aprofitem l'avinentsa per convidar a tota persona il·lusionada en el projecte, tingui o no plaques solars a la teulada, que se sumi a aquesta iniciativa de progrés i de respecte pel medi ambient amb la finalitat d'invertir el canvi climàtic i deixar una terra lliure d'amenaçes pels qui vindran. És la nostra responsabilitat.

(1) Segons Antonio Cerrillo *La Vanguardia* (31/5/2022).

(2) Notícies de Xarxanet. Comunitats energètiques, què son i com funcionen (28/5/2021)

Altres:

<https://autoconsum.cat/alcarras>, <https://WWW.ecoserveis.net/descobreix-impuls-de-comunitats-energetiques>, Jordi martin: «Les comunitats energètiques ja no tenen autorador» <https://www.sostenible.cat/entrevista/jordi-martin>. Pool. La energia como derecho <https://blogs.20minutos.es/la-energia-como-derecho/tag/pool>.

CRÒNIQUES DEL C. F. ARTESA DE LLEIDA

TEMPORADA 2021/2022

Eudald Pijuan Mor

Fotografies: CF Artesa de Lleida i Josep Gallart

CF Artesa de Lleida 0 – CF Balaguer 1 (01-05-2022) FI A LA RATXA AMB EL CAP BEN ALT

L'inici va ser el que es podia esperar, amb dos equips molt ben plantats al camp i que no donarien el braç a tòrcer en la lluita per mantenir la possessió de la pilota i poder anar així cap a l'atac. Amb aquest ritme de partit obert els minuts avançaven sense un dominador clar, fins que poc després de la mitja hora de partit el Balaguer aprofitava una de les ocasions que s'anaven succeint a cadascuna de les àrees i després d'una jugada per banda transformaven el que seria l'únic gol del partit. Des d'aquest moment fins a la mitja part el Balaguer va fer una passeta enrere per arribar a la mitja part que l'Artesa aprofitava per anar guanyant terreny. Ja en la segona part aquesta tònica de canvi de partit obert a partit tancat es va anar augmentant i a mesura que avançaven els minuts l'Artesa anava tancant l'equip visitant a la seva pròpia àrea però sense obtenir grans resultats, ja que la defensa del Balaguer va demostrar un gran ofici i experiència en defensar en bloc baix que els hi va servir per mantenir el 0 a 1 al marcador. Malgrat tot, no es pot dir que l'Artesa no ho va intentar i van ser diverses les ocasions i les centrades a l'àrea perilloses, però sempre sense acabar de materialitzar-les.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, Ferri, M. Pifarré, M. Hortal (M. Hernández), M. Grau, G. Tió, G. Hernández, J. M. Rueda (E. Guasch), M. Rubió, S. Reluy i E. Palacios.

CF Balaguer: A. Peguero, A. Llusà (D. Cabezas), M. Grau, S. Surroca, R. Cervelló (P. Grabalosa), E. Raya (M. Sánchez), M. del Aguila, D. Traguany, M. Contreras, P. Solanes i I. Solanes (M. López).

CF Artesa de Lleida 3 – At Alpicat 4 (08-05-2022) REACCIÓ TARDANA SENSE PREMI

La prèvia i inici del partit va estar marcat per l'ambient a les grades, on l'equip visitant va igualar en forces a l'afició local en el que era una autèntica final per a l'Alpicat. Aquest suport, acompanyat d'una desconexió defensiva general de l'Artesa difícil d'explicar després d'haver rebut només 1 gol en contra en tota la fase d'ascens, van fer que l'Alpicat s'anés distanciant en el marcador amb 3 gols en només 20 minuts. Després d'aquesta arrencada visitant fulgurant, l'Artesa semblava que tornava al partit i a poc a poc tornava a controlar el joc, però al minut 40 un contraatac situava l'ineluctable 0 a 4 al descans.

La mitja part va servir per refrescar les idees i la segona es plantejava amb un Artesa bolcat a l'atac i un Alpicat que teòricament n'havia de tenir prou mantenint el resultat. Així, el primer gol artesenc va arribar amb una gran jugada de combinació rematada per Sergi Reluy. Els minuts anaven passant amb un ritme lent de partit i no semblava que l'Artesa tingués temps de reacció, però 2 gols d'Edu Guasch al 84 i 87 van fer creure a l'afició que la remuntada era possible. Malgrat tot, ni el llarg temps afegit ni la bona inèrcia de l'equip van ser suficients i finalment la remuntada no es va poder culminar quedant així un 3 a 4 final al marcador.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, Ferri, M. Hortal, M. Grau, G. Tió, G. Hernández, J. M. Rueda (M. Hernández), M. Rubió, S. Reluy J. J. Mateos), E. Palacios i P. Sarralbo (E. Guasch).

At Alpicat: E. Cons, C. Gómez, R. Egea, E. Alfageme, J. Vendrell (H. Oubihí), X. Gomà (X. Barrufet), J. Llull A. Rodrigo), E. Pallàs (J. Pla), S. Requena i S. Agustí (A. Calsina).

CF Torrefarrera 0 - CF Artesa de Lleida 0 (14-05-2022) *EMPAT A RES*

El partit va començar amb un ritme baix per part dels 2 equips, demostrant que els jugadors estan començant a notar aquesta temporada tan llarga i de tensió constant, des dels primers partits fins aquesta fase de play-off. Inclús, tot i ser la primera part, semblava que el que costés més als jugadors fos l'aspecte físic. Amb aquest panorama l'empat a zero al descans era inevitable.

Ja en la segona, l'Artesa va intentar proposar alguna cosa més, ja que hi té molt més en joc en aquesta fase de play-off, però el Torrefarrera es va saber tancar més i intentava crear perill al contraatac. Finalment, als últims minuts de partits van arribar les ocasions més clares per part dels 2 equips, on cap dels 2 van saber aprofitar la seva gran ocasió per fer gol i guanyar el partit per la mínima. Quedava confirmat l'empat a zero final.

CF Torrefarrera: O. Gómez, G. Barbosa, M. Solanilla (J. Clivillé), P. Camarasa (M. Martín), C. Pallaruelo (J. Cases), C. Lozano (A. Altisent), J. Regany, J. Gutiérrez, J. Padrones, H. El Morabet i J. Carulla.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, J. J. Mateos (P. Sarralbo), Ferri, M. Pifarré, M. Hortal, M. Grau, G. Tió, E. Guasch (J. M. Rueda), G. Hernández, M. Hernández (G. Palou) i S. Reluy.

FC Seu d'Urgell 1 - CF Artesa de Lleida 2 (21-05-2022) *RETORN AL TRIOMF PER SEGUIR SOMNIANT*

L'inici de l'enfrontament va ser d'un clar domini artesenc, que va sortir clarament més endollat al camp, ja que, sobre el paper, hi tenia molt més en joc que l'equip local, que ja no té cap opció d'ascendir. Amb aquesta potent entrada els gols no es van fer esperar i el primer ja va arribar just al minut 2, obra de Sergi Reluy, que va engaltar un xut a l'esquadra des de la frontal de l'àrea. Ràpidament, just al quart d'hora de partit, el mateix Reluy convertia el seu doblet particular després que li quedés una pilota dins de l'àrea

rebutjada pel porter. Així, amb el 0 a 2, l'Artesa va calmar el ritme del partit a través de la possessió de la pilota mentre la Seu intentava proposar el seu joc sense sort. Tot i això, va tenir alguna ocasió clara just abans del descans, però el 0 a 2 no es va moure del marcador.

A la segona part el ritme semblava que seria el mateix, però a poc a poc entre el cansament i la millora del joc local el partit es va anar igualant, amb ocasions clares pels 2 equips: la Seu amb la intenció de posar-se al partit i l'Artesa amb la voluntat de sentenciar-lo. Així, a l'hora de partit, arribava el gol local després d'un ràpid contraatac. Amb aquest 1 a 2 els minuts anaven passant i fins i tot al minut 90 l'Artesa va desapropiar un penal per tancar el partit, però va tocar patir els últims minuts d'un afegit llarg (provocat per les aturades cada 15' per hidratació dels jugadors) per confirmar la victòria final per 1 a 2.

FC Seu d'Urgell: F. García, I. Vigo, E. Colell (E. Casanovas), A. del Agua, J. Rivero, A. Sabarich (S. Romero), B. Fité (S. Raya), M. Maranges (M. Ticó), J. Balletbó, P. Oms (F. Muxella) i A. Cayola.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, J. J. Mateos, M. Pifarré, M. Hortal, M. Grau, E. Guasch (M. Rubió), G. Tió (J. M. Sanz), J. M. Rueda, S. Reluy, E. Palacios (G. Hernández) i P. Sarralbo.

CF Artesa de Lleida 2 - CE Artesa de Segre 1 (28-05-2022) *VICTÒRIA PER MANTENIR LES OPCIONS D'ASCENS FINS A L'ÚLTIM PARTIT*

La primera part del partit va ser com moltes de les que ens tenen acostumades els nostres jugadors quan juguen al poble: domini del joc i la possessió de la pilota i les ocasions que, a poc a poc, van anar caient. Això sí, a la primera part encara no es van tenir grans ocasions pels 2 equips i el resultat de 0 a 0 es va mantenir fins a arribar al descans.

Un cop començada la segona, en lloc d'augmentar el ritme del partit i crear ocasions més clares per l'equip artesenc, el partit es va anar igualant i era el conjunt visitant el que, amb alguna aproximació a l'àrea, anava dominant la possessió de la pilota i el ritme del joc. En aquestes circumstàncies, van començar a arribar els canvis. Un d'aquests jugadors de refresc, el davanter Marc Rubió, al cap de 3 minuts d'estar al camp va veure porteria i va marcar el primer gol local. Aquest fet que semblava provocar la rendició de l'equip rival no va anar ben bé així, ja que al minut 82 l'Artesa de Segre va posar l'empat a 1 al marcador amb un autèntic golàs. Només quedaven 10 minuts de partit i les esperances d'ascens semblaven esfumar-se, però en el temps afegit Èric Palacios engaltava la pilota des de la frontal de l'àrea per clavar-la de forma espectacular al fons de la porteria, certificant el 2 a 1 definitiu.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, J. J. Mateos (G. Hernández), Ferri, M. Pifarré (G. Tió), M. Hortal, M. Grau, E. Guasch (J. M. Sanz), J. M. Rueda, S. Reluy, E. Palacios i P. Sarralbo.

CE Artesa de Segre: S. Utgés, J. Baró (S. Galceran), J. Macià, J. Monclús (G. Florean), B. Cissé (J. Bellés), G. Reig, X. Ros, M. Carrió, A. Jau, G. Coll (A. Guardia) i F. Selva.

CF Balaguer 0 – CF Artesa de Lleida 2 (05-06-2022) VICTÒRIA FINAL QUE CULMINA UNA TEMPORADA BRILLANT

L'enfrontament entre els 2 equips que van ser campions dels seus respectius grups de la primera fase d'aquesta 2a Catalana només podia preveure un partit de tu a tu, i així va ser. Durant tota la primera part la igualtat va ser la característica principal del joc, sent l'equip que aconseguia la possessió de la pilota ser el que proposava més en atac. Tot i que les ocasions arribaven a les 2 porteries de manera semblant, l'Artesa va estar més a prop del gol amb, fins i tot, un gol anul·lat per fora de joc. Finalment, l'empat a 0 era el resultat que reflectia el marcador a la mitja part.

L'inici de la segona part va estar marcat per un ritme diferent, ja que va quedar clar que l'equip que necessitava la victòria per aspirar a quedar segons era l'Artesa i que els locals, ja amb el campionat i l'ascens a la butxaca, tenien molt menys en joc. Fruit d'això va arribar el primer gol artesenc, al minut 48, obra d'Edu Guasch després d'una centrada lateral. Un cop per davant al marcador l'Artesa ho va aprofitar i es va arreplegar una mica, buscant una possible contra per rematar el partit. Aquest fet va arribar al minut 62 amb l'últim gol de la temporada del que ha estat el nostre pitxitxi, Manel Grau, després d'una rematada dins l'àrea. D'aquí fins al final del partit els minuts van anar passant sense pena ni glòria, ja que els 2 equips sabien que l'Alpicat estava guanyant el seu partit i que res a la classificació podria canviar.

CF Balaguer: A. Peguero, A. Llusà (D. Cabezas), M. Grau, M. López, S. Surroca (M. Sánchez), R. Cervelló (I. Solanes), P. Grabalosa (P. Solanes), P. Galceran, M. del Aguila (J. Porta), D. Cabezas i M. Contreras.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, Ferri, M. Pifarré, M. Hortal, M. Grau, E. Guasch (M. Rubió), G. Tió, J. M. Rueda, S. Reluy (J. M. Sanz), E. Palacios (G. Hernández) i P. Sarralbo.

RESUM

En definitiva, temporada per emmarcar de l'Artesa que acaba la fase d'ascens en 3a posició amb 22 punts, a 2 punts del campió C. F. Balaguer i subcampió C. F. Alpicat, als quals felicitem un cop més pel seu merescut ascens.

Per part nostra, volem donar valor al primer lloc aconseguit a la fase regular de 2a catalana (fita històrica del club) i agrair un cop més a tota l'afició que ens ha acompanyat durant tota la temporada. Tot l'esforç va dedicat a ells!

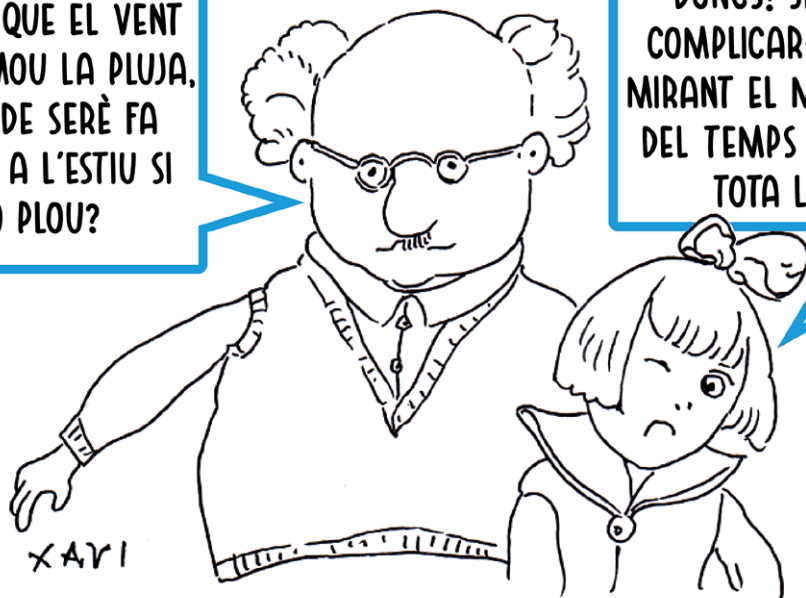
CLASSIFICACIÓ

P	EQUIPS	PARTITS			GOLS			
		J	G	E	P	F	C	
1	 BALAGUER, C.F. A	24	10	8	0	2	20	6
2	 ALPICAT, A.T. C.A	24	10	8	0	2	20	9
3	 ARTESA LLEIDA, C.F. A	22	10	7	1	2	15	7
4	 ARTESA DE SEGRE, C.E. A	9	10	3	0	7	13	13
5	 LA SEU D'URGELL, F.C. A	6	10	2	0	8	7	22
6	 TORREFARRERA C.F. A	4	10	1	1	8	4	22

HUMOR, L'AVI I LA NETA

Xavi

NOIA! SABIES QUE EL VENT DE LLEVANT MOU LA PLUJA, QUE EL VENT DE SERÈ FA PLOURE I QUE A L'ESTIU SI NO TRONA NO PLOU?

DONCS! SAPS QUE NO CAL COMPLICAR-SE TANT LA VIDA. MIRANT EL MÒBIL T'ASSABENTES DEL TEMPS QUE FARÀ DURANT TOTA LA SETMANA!

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

SUDOKU

Lluís Gil

Busqueu hi trobareu 11 cases d'Artesa alguna ja desapareguda.

C	A	B	E	R	E	P	L	E	D
A	M	N	S	I	L	A	U	S	T
S	I	U	G	R	T	O	S	M	E
S	C	A	L	E	I	X	A	Q	R
E	A	K	R	O	L	N	R	U	E
R	L	R	U	X	Y	I	H	I	P
E	O	Z	O	A	I	L	N	C	S
S	U	L	N	L	O	L	L	A	U
P	O	A	R	E	G	A	R	S	I
I	X	P	O	P	E	G	U	T	X

	3								
2	8	1	4	7		9		5	
			5		1		8		
5		2						6	
	6				2	7	3		
				6			9		
6	5							4	
3				4	8				
	4	8					6	7	3

PROBLEMA D'ESCACS

Abert Batiste

ENIGMA

Juguen blanques i guanyen la partida en 2 moviments.

Ens sabríeu dir per a què serveix l'estri de la imatge?

Sol·lució a l'enigma de la revista anterior:

Instrument d'accionament manual que serveixen per injectar lavatives als animals.

MOTS ENCREUATS

Solucions a la pàgina 39

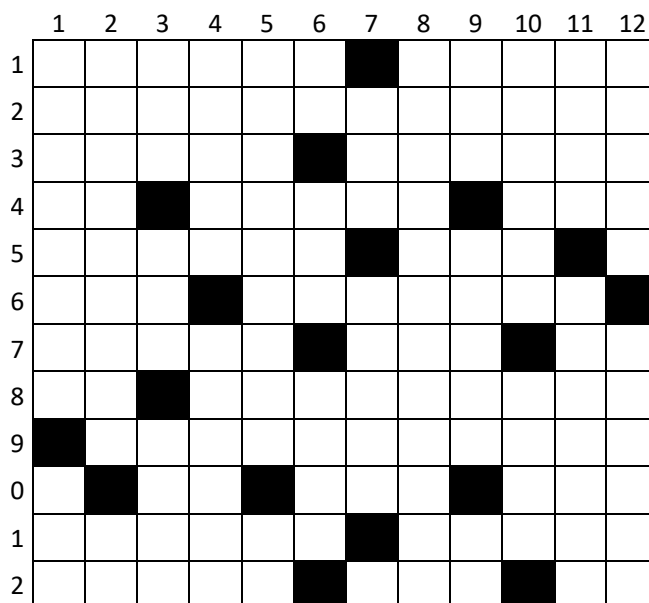
Miquel A. Navarro

HORIZZONTALS

1. Bananers, plataners. Feina, treball. **2.** Qualitats dels radicals. **3.** Que està unit o adherit. Deu egipci. **4.** En bon estat, sa. Millor que plorar. Prefix d'oxidació. **5.** Grandiós, gegantí. Un clot, una bassa. Mil. **6.** Viure, estar. Al revés, cosa desconeguda. **7.** Prefix que transporta. Soroll de tempesta. Al revés, creença cega. **8.** Repetit, cert primat. Que té certes maneres (femení). **9.** Amuntegar, reunir. **10.** Una feble. Semblant a l'oca. Tres de romanes. Tres més. **11.** On es guarden els comestibles. Pla petit al cim d'una muntanya. **12.** Abastament. Ruc, totxo. Fa més de 2000 anys.

VERTICALS

1. Versat en la cultura àrab. Sentiment d'odi. **2.** Faula, notícia falsa. Nom de consonant cap per avall. **3.** Àcid desoxiribonucleic. Una mar desgavellada. Drap, tela. **4.** Remaré endarrere. Traficants de droga. **5.** Reacció produïda per l'actini. Sense títol. **6.** No malat. Unió Sindical Rural. Peça de roba sacerdotal. **7.** Vint-i-cinc cèntims cap per avall. Al revés, narració, faula. La primera de la sèrie. **8.** Seu de l'Hospital Infantil de Sant Joan de Déu. **9.**

Utilitza, empra però al revés. Osorenc, de la ribera d'Osor (Selva). Nota musical. **10.** Omplí, emplenà. Ió negatiu. **11.** Naix, ve al món. Taca d'oli en algú militar. **12.** Ritus religiós des del sud. Medicament farmacèutic.

HO HEM LLEGIT A...

Diari Segre, diumenge 12-06-2022

Juanjo Jové, en una de les habitacions.

obres d'art que tenen una àmplia presència a la casa. A més, ha dissenyat i construït diverses cases: les pròpies i les d'alguns familiars.

“L'art m'interessa però no només en el sentit de decorar espais, que també m'agrada, però per a mi l'art ha d'ajudar que la vida guanyi en qualitat. La relació entre l'art, l'educació, la psicologia i la vida quotidiana són les quatre potes sobre les quals se sosté el meu treball”, assenyala Jové. Tan sols amb entrar al jardí de casa seua, l'art es troba per totes bandes. Des d'un tronc tallat del qual penja una destreal i sobre el qual reposa un plat amb pa i aigua, com a símbol d'un compromís amb

OBRES PER TOTES BANDES

A part de les obres que Jové té a casa seua, ha habilitat dos sales d'exposicions al jardí

la fauna que no tornarà a tallar un altre arbre, fins a escultures amb un missatge molt crític amb la societat que guarda a les dos sales d'exposicions que són a l'altre costat de la zona enjardinada. És en aquests dos espais on s'agrupa el gruix del seu treball en què domina la fusta i els materials naturals. Ara, a més, ha habilitat un altre espai on tenia el seu taller, per exposar més obres, atès que “ara ja no puc treballar amb les màquines de la mateixa manera que abans”, explica Jové.

Ara, Juanjo Jové i Véronique Renon han habilitat la pàgina web casamuseojuanjojove.com a fi que altres aficionats a l'art puguin conèixer aquesta proposta de forma digital. A més, també ofereixen la possibilitat de visitar la casa durant els mesos d'abril, maig, juny, setembre i octubre, de divendres a diumenges, amb dos tipus de visites. La curta és de màxim una hora i mitja, en la qual el matrimoni explica les obres a les visites. L'altra opció es tracta d'una visita llarga, de mínim tres hores, en la qual els visitants poden compartir, també, un dinar amb el matrimoni.

Un museu molt particular

L'artista d'Artesa de Segre Juanjo Jové ha habilitat una pàgina web per mostrar les seues obres i concertar visites a casa seua || Els visitants interessats poden agendar la cita per als divendres, dissabtes i diumenges fins a l'octubre

R. GASQUE

Generalment la nostra casa sol ser un lloc privat en el qual ens reguardem de l'exterior sense deixar que entrin desconeguts a molestar i, molt menys, a veure i opinar què li semblen els objectes que la decoren. Aquest no és el cas del lleidatà Juanjo Jové i la seua dona Véronique Renon. Un matrimoni d'Artesa de Lleida que ha obert les portes de la seua llar per mostrar tant la casa en si mateixa com les peces que omplen les parets, bigues i les dos sales d'exposicions i que ha creat el mateix Jové.

“L'art m'ha acompanyat sempre durant la meua vida. Vaig començar treballant i vivint amb Leandre Cristòfol quan tenia 17 anys. Vaig estar dos estius al seu taller i això va suposar una experiència molt enriquidora per a mi. Encara no sé del tot el motiu pel qual em va acollir al costat seu, però em va ensenyar la seua obra i em va ensenyar que l'art és una experiència mental”, explica Jové a SEGRE.

En la seua vida professional, Juanjo Jové va ser fins a l'any 2014, data de la seua jubilació, professor de la Universitat de Lleida, on va impartir assignatures de Psicologia, Psicologia Educativa i Bases Psicològiques de l'Educació Artística.

En paral·lel a la seua vida professional, Jové també s'ha dedicat a crear nombroses

La majoria de les obres són de fusta.

Una de les peces de Jové.

La crítica social és un dels latemotiv de Jové.

L'art s'amaga en cada racó de la casa de Juanjo Jové.

LA CUINA FEMOSA

Lluís Gil Fontanet

L'equip de cuina de La Femosa us presenta una recepta d'alta cuina, la pasta brisa, aquesta pasta trencada que forma una crosta consistent ideal per a pastissos, cassoles dolces i salades ja que forma una crosta consistent encara que de textura trencadissa quan s'enforna i que es pot adaptar a moltes preparacions

PASTA BRISA PER FER TARTALETES

Ingredients per a 12persones

Per la pasta

300 g de farina

Un pols de sal

150 g de mantega

2 rovells d'ou

100 g de sucre

2 cullerades d'aigua

Pel farcit

4 ous sencers

2 rovells

11 cullerades soperes de sucre

1 litre de llet

1 bossa de flam Potax

La meitat de la pela d'una llimona

Una rameta de canyella

Temps de preparació 45 minuts

La pasta brisa es pot comprar al supermercat però també la podem fer.

Sobre el marbre de la cuina es fa una muntanya amb els ingredients, amb la mantega esbocinada i es pasta durant 3 minuts fins que agafa un aspecte compacte, es fa una bola, s'enfarina i es deixa reposar durant 10 minuts.

S'unten 12 motlles de les tartaletes amb mantega amb l'ajuda d'un pinzell.

Es posa al foc la llet amb el sucre, la pela de llimona i la rameta de canyella reservant un got de llet on es desfarà la bosseta del flam.

En un bol es baten els ous i els rovells juntament amb el sucre fins que aquest últim estigui desfet, millor fer-ho a ma ja que la batedor pot produir escuma.

Quan la massa està a punt s'enfarina la taula i amb un rodet s'aplana la massa i es marca amb els motlles anteriors i es retalla i es comprimeix aquesta massa retallada al fons del motlle. Amb una forquilla es punxa la pasta del fons del fons del motlle per evitar que bufi i s'enforna durant 15 minuts. Les tartaletes comencen a estar a punt quan la vora es comença a torrar una mica. Donem la volta al motlle i les tartaletes surten sense dificultat.

Quan la llet comença a bullir s'aboca sobre els ous i els sucre que estaven preparats juntament amb el got on havíem desfet el flam Potax, es torna al foc sense deixar de remenar esperant el moment que tot qualli, en aquest moment s'apaga el foc però no deixem de remenar.

Posem la planxa al foc si és que no es elèctrica. Oplim les tartaletes amb la crema i deixem refredar, finalment es posa el sucre i es crema amb la planxa.

Es pot guarnir amb detalls de nata muntada amb sucre o pujant aquelles dues clares que ens havien sobrat amb 4 cullerades de sucre.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social dimecres alterns973 16 71 62
 Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
 Farmàcia973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Emma Solé618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes)973 22 82 22
 Clínica Riu Ebre (Cap Pont)973 21 65 49
 Consultori mèdic local.....973 16 72 91
 Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució:

1. Cf6, ...
 - a. Dxf6. Evitant la amenaça de Dg4++
 - b. Cf3. Les negres estan intentant evitar dos coses: Db4++ i Dg3++
2.
 - a. Db4++
 - b. Dxc3++. Donat que el rei protegeix la dama i encara tenim el cavall que evita que el rei pugui anar a e4.

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. ABACÀS. FAENA. 2. RADICALISMES. 3. ADNAT. ANUBIS. 4. BO. RIURE. OXI. 5. IMMENS. SOT. M. 6. SER. MISTERI. 7. TRANS. TRO. FE. 8. AI. AMANERADA. 9. ARREMOLINAR. 10. I. OC. ICL. ILM. 11. REBOST. EROLA. 12. ABAST. ASE. AC.

VERTICALS

1. ARABISTA. IRA. 2. BADOMERIA. BE. 3. ADN. MRA. ROBA. 4. CIARÉ. NARCOS. 5. ACTINISME. ST. 6. SA. USR. ÀMIT. 7. RAL. CONTE. A. 8. FINESTRELLES. 9. USA. OSORÍ. RE. 10. EMBOTÍ. ANIÓ. 11. NEIX. MEDALLA. 12. MISSA. FÀRMAC.

SUDOKU

7	3	5	9	8	6	2	4	1
2	8	1	4	7	3	9	6	5
4	9	6	5	2	1	3	8	7
5	7	2	8	3	9	4	1	6
9	6	4	1	5	2	7	3	8
8	1	3	7	6	4	5	9	2
6	5	9	3	1	7	8	2	4
3	2	7	6	4	8	1	5	9
1	4	8	2	9	5	6	7	3

SOPA DE LLETRES

PERET DEL PERE. ANGELINA. GRAS. MANYANA. SORRETA. CASSERES. XALEP. QUICA. MICALÓ. XOLO. SILA.

INCOGNITA

Algú ens sabria dir a quina casa de la Vileta correspon la imatge d'aquest celler

Podeu enviar la resposta a:
lafemosaartesadelleida@gmail.com

SOLUCIÓ INCOGNITA LA FEMOSA 317

No hem tingut cap resposta.

Exposició del Premi d'il·lustració Segrià

Sopar de fi de curs de l'escola Els Til·lers

Incivisme

Obertura de les piscines municipals

IMATGES D'ACTUALITAT

Foguera de Sant Joan

XIII Memorial Antoni Bosch

Sortida de la Femosa a Penelles i Castell del Remei